

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935

Péntek, 1935. szeptember 6.
196. szám.

Tanácsi határozattal...

A Zazar-parti Barbizon, Baia-Mare meg-hökkenítő szenzációval szolgált a közvéleménynek. Amint olvassuk, a városka vezetősége elhatározta, hogy a baiamarei, híres-neves Festőiskolát egyszerűen kisajátítja magának, vezetését pedig, az ország képzőművészetének magyar vezetőegységét szélnek ereszté, magát az iskolát viszont uccára teszi. Mindez akkor történik, amidőn ez a világhírű intézmény, dicsőségteljes fenállásának negyvenedik évét jubilálja csöndben: negyven olyan esztendőnek munkás, alkotásokkal, tiszta művészszeretettel áthatott esztendejét, amelynek során annyi magyar, román és szász istenáldotta tehetség számára nyújtott kiképzést, gyakran hirnevet is. Baia-Mare vezetősége megizente a festőművészeknek, hogy mindaz, ami négy évtizeden át volt: nincs többé. Az épületekből, amelyet a képzőművészet Akadémiának emeltek egykor a felvilágosult és örök szépségéért áldozni tudó nemzedékek, kitesékelik a művészeket és az új festő-generációk művészeti nevelését a városvezetés tagjai: egy lelkész, egy tanár, egy ügyvéd kívánja átvenni Thorma, Mikola, Krizsán helyett.

Tudjuk, mit jelent egy városi üzem közgazgatási vezetése és borsódzó háttal gondolkunk rá, hogy mivé formálhatja át a városi vezetés a baiamarei híres-neves Festőiskolát. Nagy bátorság és nagy ostobaság kell hozzá, — ekkora felelősség vállalására, merthiszen a politika csak ronthat ott, ahol a művészetnek kellene virágoznia. Rossz rágondolni is, hogy ez a türelmetlen hajszja, amely kikezdte az ittléő magyarság e világhírű, minden nemzetiségi szemponton rég felülemelkedett művészi intézményét, milyen jóvátehetetlen kárt okoz akkor, amidőn bárdolatlan kézzel nyul oda, hol semmi keresnivalója sincsen. Baia-Mare a festők tették Európaszerte híressé s most mindaz, ami ott történik, valóságos öngyilkosság-számba megy, mert ha megölik a Festőiskolát, ki fog odazarándokolni a Zazar-parti Barbizonba a városvezető urak kedvéért? Ki lesz kíváncsi rájuk, alkotásaikra?

Azok a magyar művészek, az ecset mesterei, akiket a sorscsapás-számba menő intézkedés a Festőiskola élén ért, a Szépség szerelmesei tehát uccára kerülnek képeikkel, szobraikkal együtt. A város urai bért követelnek tőlük, Baia-Mare nagyobb dicsőségére s ők zavartan szedelőzködnek: csak tehetségük van, pénzüik kevés, a művészet nem olyan jövedelmező, hálás foglalkozás, mint a várospolitika. Am félő, hogy a baiamarei várospolitikusok többet veszítenek, mint nyernek ezuttal, ezen az „üzleten“, hiszen egy ország kulturája sem nyert még azzal, ha valamelyik népi kisebbségének kulturális intézményére sikerül egy-egy végzetesnek szánt tanácsi határozatot hozni. A baiamarei városatyák legalább annyit ártottak a kulturális együttműködés időszakos érő, nagyszabásúnak szánt szellemi mozgalmának, mint amennyit használt neki Oradea város polgármestere, Goga Madáchfordítása, vagy akármelyik másik megbecsülő,

A Népszövetség csütörtöki tanácsülésén

Incidens robbant ki az olasz és abesszin kiküldöttek között

ALOISI báró olasz delegátus tüntetőleg elhagyta a tanácsstermet az abesszin delegátus felszólalása alatt

Angol katonai előkészületek a Tana-tó mellett

Genfől jelentik: A tegnapi rendkívül izgalmas népszövetségi ülés lefolyása után Aloisi báró magához kéréte az olasz lapok tudósítóit és részletesen ismertette a helyzetet. Általános feltűnést keltett, hogy Aloisi báró rendkívül éles hangon beszélt, kijelentette, hogy Olaszország nem tekinti többé Abessziniát egyenrangú félnek és az abesszin delegáció genfi jelenlétéről egyszerűen nem vesz tudomást. Olaszországnak eltökélt szándéka, hogy szabad kezet tart fenn magának Kelet-Afrikában és ennek a tervének a megvalósításában több semmi sem állhat útjában. Az olasz kormány többé nem tér el attól a nyilatkozatától, amelyet a tanács elé terjesztett. Olaszország a Népszövetséggel hajlandó vitába bocsátkozni, de Abessziniával nem. Az egyik hírlapírónak arra a kérdésére, hogy Olaszország kilép-e a Népszövetségből, Aloisi báró így vá-

laszolt:

— Ez attól függ, hogy a Népszövetség milyen magatartást tanúsít. Ha a tanács tagok többsége a barbár néger-állam mellé áll, akkor Olaszország tudni fogja, mit kell tennie.

Egy újságírónak arra a kérdésére, hogy Aloisi beszéde összeegyeztethető-e az olasz-abesszin barátsági szerződéssel, a báró azt válaszolta, hogy Olaszország és Abesszínia között barátság nincs, tenát a két állam között barátsági szerződés nem létezik. Végül kijelentette, hogy a Kellogg-paktum nem akadályozza meg Olaszországot tervének megvalósításában, miután az egyezményt aláíró Anglia annak idején azzal a fenntartással élt, hogy a szerződés nem érintheti Anglia gyarmati területeit. Olaszország a szerződés aláírásakor ugyanezt az elvet hangoztatta.

Váratlanul összehívták a tanácsulást

Laval tegnap délelőtt folytatta a közvetítés és a kiengesztelés munkáját. A déli órákban Edent fogadta, majd Aloisi báróval tanácskozott, utána pedig több tanácsstaggal folytatott megbeszélést. Eden lord tegnap ebédet adott, amelyen Laval, Beck, Rüssdi Arras, Ossuszki párisi cseh követ és Avenol népszövetségi főtitkár vettek részt.

Csütörtökön a kora délutáni órákban

az volt a helyzet, hogy a népszövetségi tanács ma már nem tart ülést

és a legközelebbi ülést is csak akkor hívják össze, ha Abesszínia képviselője végez azzal a válasszal, amely az olasz vádakra vonatkozik. Délután 5 órakor nagy meglepetésre a helyzet hirtelen megváltozott és mint Genfől jelentik,

a Népszövetség tanácsulását váratlanul délután 5 órakor összehívták, még pedig délután 6 órára.

Az összehívásban meg volt említve az is, hogy az ülés tárgya az abesszin válaszirat meghallgatása lesz. Ujabb jelentés szerint azonban 6 órától az ülést, 7 órára inasztották. Az ezt követő eseményekről az alábbiakban számolhatunk be:

A Népszövetség tanácsának délutáni ülése előtt, amíg Jéze tanár, abesszin főmegbízott

őszinte gesztus, amely felénk eddig megnyilatkozott. A baiamarei városatyák szellemi elmaradottsága nem a barbizoni, hanem a tarasconi nívón mozog: mennyit árthatnak e jó urak saját városuknak, ha az ország művészi presztízsének ilyen nagyon-nagyon tudtak ártani nemzetközi híré festőiskolánk meggyilkolásával?

Abesszínia válasziratát szövegezte meg Avenol főtitkár hivatali helyiségében, Eden, Laval és Aloisi megbeszélésre vonultak vissza a további eljárás megbeszélése végett.

A tanácskozások során elfogadták azt a véleményt, hogy öttagú előadóbizottság küldessék ki, amelyben Nagybritánia és Franciaország egy-egy taggal lennének képviselve.

Ez az előadó-bizottság tanulmányozná az olasz emlékiratot, valamint az abesszin választ és részletes jelentést tenne a népszövetségi tanácsnak. Általában ez a bizottság átvénné azt a békéltető szerepet, amelyet eddig Franciaország és Nagybritánia játszott.

A népszövetségi tanács ülését este negyed-nyolc órakor nyitották meg. Az elnök felszólította Jéze tanárt, hogy foglaljon helyet a tanács asztalánál.

Amikor Abesszínia képviselője az asztal felé közeledett, Aloisi báró felállott és elhagyta a termet, Aloisi báró távozása nagy meütközést keltett.

Jéze tanár beszédében megállapította, hogy az olasz-abesszin viszály esetében alkalmazni lehet a népszövetségi alapokmány 15-ik szakaszát.

— Bizunk abban — mondotta — hogy a

Várjuk a felelős kormányférfiak sürgős közbelépését. Várjuk a baiamarei kultúrrombolás súlyos meggátolását és megtorlását. Hígyjék el: tanácsi határozattal többé jóvá nem tehetik a történeteket, s helyre nem állíthatják mindazt, amit négy évtized hite és rajongó művészszeretete épített egy Baia-Mare nevezetű, Istenháta-megettű kis faluban. (J.)

tanács bölcsessége megakadályozza a háborút. Abesszinia loyálisan támogatja a Népszövetséget építő munkájában. Abessziniának sikerült lelepleznie ellenfele manőverét. Olaszország megbélyegzi és barbárnak nevezi Abessziniát. Az olasz kormány nem jelentette ki nyíltan, hogy gyarmatot keres. Miért nem fordult ezzel a kívánságával közvetlenül a Népszövetséghez? Abesszinia minden bizalmát a Népszövetségbe helyezi. Véd-

Üresen marad az olasz delegátus helye

Aloisi báró távozása után Rocco olasz küldött foglalt helyet a tanács asztalánál. Csakhamar azonban ő is elhagyta a termet, úgy hogy Olaszország helye Jéze tanár beszédének nagy része alatt üresen maradt.

A londoni lapok Addis-Ábeából érkezett jelentései szerint az elmúlt éjszaka

a négus kétségbeesetten távbeszélő összeköttetést keresett Rickettel,

aki hajón utban volt Szuez felé. Az esti órákban ugyanis megjelent a császárnál az USA abessziniai ügyvivője és közölte vele Hull-nak, az Egyesült-Államok külügyi államtitkárának üzenetét a szerződés felbontása tekintetében és az engedmények által okozott súlyos bonyodalmakról. A newyorki Wallstreeten úgy tudják, hogy a fordulat az ifjabb Rockefeller közbelépésének köszönhető, hogy az olajtársaság az utolsó pillanatban visszalépett szerződésétől.

Baldwin angol miniszterelnök franciaországi üdülését két héttel megrövidítve, visz-

HOARE

szautazott Londonba, hogy állandó figyelemmel kísérje a Népszövetség tanácskozásait. Londonba való érkezése után azonnal a mi-

je meg egyik tagállama területi épségét. Minden államnak jogában áll függetlenségét megvédeni. Addig azonban, amíg az egyiknek fegyveres erő áll rendelkezésére, míg a másik ebben szükködik, a kisállamok sorsa nagyon nehéz. Abesszinia úgy tekint a Népszövetségre, mint a világ lelkiismeretére. Ne engedje meg a Népszövetség, hogy egy kis nép fegyveres hódítás áldozatául essen.

niszterelnökségre hajtattott, ahol több miniszterrel, közöttük Hoare külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseket. Hoare Genfben utazik a Népszövetség ülésére.

A Journal de Geneve vezércikke arra az eshetőségre mutat rá, hogy

Rickett, a szerződéstől visszalépett amerikai társaság megbízottja, az engedményt esetleg most már Olaszország kezére igyekszik majd átjuttatni.

A lap azt írja, hogy Rickett nagyon jó viszonyban van Mussolini vejevel, Clano gróffal. A genfi olasz követség ezt a hírt a leghatározottabban cáfolja.

A „Makattam“ című egyiptomi lap feltűnőnek találja azt a sietséget, amellyel az egyiptom-szudáni szerződést megkötötték a Tana-tó vízforrásainak a védelmére. Az újság megállapítja, hogy Egyiptom és Szudán az angol kormánnyal egyetértve, ennél a lépésnél

nem fognak megállani. Szó van arról, hogy az angol kormány az egyiptomi kormánnyal egyetértésben, az abesszin császárral megállapodást köt a Tana-tó környékén hatalmas rezervoár építésére. Angol részről a Tana-tó vízének felhasználására nézve kész helyzetet akarnak teremteni. Teljesen bizonyos, hogy az olasz—abesszin

BALDWIN

háború megindulása után egy angol—egyiptomi expedíciós hadsereg azonnal megszállná a Tana-tó vidékét, hogy ezzel Szudán és Egyiptom érdekeit megvédje.

A kisantant Franciaországgal tart

LONDONBÓL jelentik: A Reuter genfi levelezője szerint nagy izgalom uralkodik a kisantant és a skandináv államok megbízottjai körében. Eden lord angol népszövetségi miniszter délelőtt hosszabb tanácskozást folytatott a dán és a török megbízottakkal, majd a skandináv államok küldöttségeivel is tanácskozott. Az „benyomás itteni népszövetségi körökben, hogy a kisebb államok nézete szerint a helyzet az, hogy az egész olasz—abesszin viszály a háború utáni elrendezkedés próbaköve lesz. Több angol lap hangsúlyozza, hogy a kisantant már elhatározta, hogy esatlakozni fog az Anglia és Franciaország által javasolandó bármilyen büntető intézkedéshez, tekintet nélkül arra, hogy milyen lesz a többi államok magatartása.

Olaszország megkezdi abessziniai hadműveleteit?

Az angol lapok egyébként kezdik előkészíteni olvasóikat arra, hogy Olaszország még népszövetségi tárgyalás közben megkezdi abessziniai hadműveleteit. Erre mutatnak az egyre fokozódó olasz csapatszállítások is. Két nap óta tíz olasz szállítmány haladt keresztül a Szuez-csatornán. Három gőzös 7000 olasz katonát szállított Kelet-Afrika felé, a többi hajó pedig hadianyagot és felszerelést vitt. A feketeingesek között van egy 12 éves fiú is, aki Mussolinitól szemé-

lyesen kapott engedélyt arra, hogy gyarmati szolgálatot teljesíthessen. A Reuter szerint az olasz haditengerészet számára 12 új torpedórombolót építenek.

Londonból érkező ellenőrizhetetlen hírszerint, Ibn SAUD, Arabia királya felajánlotta fegyveres segítségét a négusnak. A Reuter-iroda úgy értesül, hogy az abesszin kormány tíz tisztből álló svájci katonai küldöttséget szerződöttetett, amely különösen tüzéségi kiképzésben részesül az abesszin

Két szempont

Irtá: FRÉDÉRIC BOUTET

Georges Varland ez este izgatottan jött haza, őt még izgatottabban váró fiatal feleségéhez, Isabelle-hez.

— Nos? — kérdezte Isabelle.

— Ugy látszik, menni fog a dolog, — újságolta Georges. — Most kísértem ki az állomásra. Az irodahelyiségem megmutattam, megfelelőnek talált. Előrelátón berendeltem Ludovicot ajtót nyitni. Tudod, milyen jóképű fiú...

— Igen, Ludovic megfelelő inasfigura. Na és mit mondott ez a... hogy is hívják?

— Eugène Roy. Orleans közelében van a gyára.

— Jó, jó... de mit mondott? Beszélj már!

— Hogy beszéljek, ha folyton közbeszólász? Mondom, nagyon megfelelőnek talált, azt mondta, éppen ilyen embert kerestett és hogy Párisban én leszek egyedüli képviselője. Fixummal és nyereségreszesedéssel. Pár nap múlva újra Párisba jön és akkor véglegesítjük a dolgot. Ugy látom, kicsit közelebbről akar megismerni. Meg is hívtam ebédre.

— Ide!... — ijedt fel Isabelle.

— Igen. Kivettem a szavaiából, hogy ismerni akarja az otthonomat és főleg téged. Miért nem jöhetne?... A lakásunk egész csinos, a ház mesternő fogát főrendelheted kiszolgálja. A vacsorát, legalább is az előételt, valamiféle halat, majd az étteremből rendeljük.

— Igen, így jó lesz... És mondd, mifajta ember ez a te gyárossod?

— Negyvenöt éves, nagyon gazdag, özvegy. Két gyermeke van. Köpcős, kicsit kopasz, kedves,

közvetlen. Légy hozzá nagyon kedves, Isabelle!

— Ezt ugyis tudom, kár hangsúlyoznod.

Miközben a szerény ebédet elfogyasztották, Georges szüntelenül a kinálkozó fényes kilátásokról áradozott. Isabelle keveset beszélt, de annál többet gondolkozott. Nemcsak ebéd alatt, de délután, este, sőt másnap is, szüntelenül azon okoskodott, hogy ezt a kitűnő alkalmat el ne szalassza. Hogy Roy urat ennyire érdekli az ő magánéletük, nem jelenthet egyebet, mint azt, hogy a derék vidéki bácsi bennük akar itt Párisba kellemes társaságot szerezni, belegyökerezni egy kellemes párisi otthonba. Családiisan akarja magát érezni itt náluk. Hát ez már az ő, Isabelle feladata lesz. Ilyesmire az nők jobban értenek...

Isabelle hosszan elnézte magát a nagy álló tükrökben. A szája szögletében kis mosoly bujkált. Ha nem is feltűnő szépség, de csinos... határozottan csinos. Az alakja jó, szőke haja, sötét szeme... nem mindennapi jelenség. Annak a gazdag gyárosnak talán éppen a szőkék tetszenek. Remélhetőleg... Nem mintha Isabelle nem szerette volna Georges-ot, sőt, magát az erényt is szerette. De mióta Georges állás nélkül volt, annyi minderről le kellett mondani... meg aztán a fiatalosság olyan hamar elrepi és milyen sovány kárpótlás pusztán az erény az élet elmaradt élvezéséért. Szép, szép az erényesség, de tulságosan nyárspolgárizul...

Isabelle nemcsak a vacsorára fordított különös gondot, hanem a maga külsejére is. A lakás meleg volt, meghitt, a szépen terített asztal virágokkal díszítve, Isabelle szőke haja frissen ondolálva. A szeme csillogott, az arca nemcsak ruzstól volt színes, hanem az izgalomtól is. Mikor csengettek, a szive vadul dobogott és mikor Georges bevezette

Roy gyárost, Isabelle ezt gondolta: Nem is köpcős, csak szélesvállú és nem is kopasz, csak a homloka magas.

Isabelle elragadóan kedves volt, maga rakta a jó falatokat a vendég tányérjára, töltött a poharába. Eugène Roy láthatóan pompásan érezte magát a fiatal pár otthonában, nagyokat nevetett, vicceket mesélt, egyre gyöngédebben nézett Isabelle-re, aki elpirult és sokat jelentő pillantásokon. A feketénél a gyáros szivarra gyújtott és hosszan, szinte elrészegülten nézve Isabelle-re, végre kijejtette a várva-várt szavakat:

— Kedves Varland, tekintse magát egyetlen jogosult párisi képviselőmnek. Hogy ez anyagilag mit jelent, tapasztalni fogja. De én sem panaszkodhatom, mert megtaláltam, amit kerestem. Egy fiatal, kitűnő üzleti érzékű, nyitott szemű embert, a kire nyugodtan rábízhatom üzleti érdekeim képviselését. És egy nagyon kedves, mesterkéletlen, igénytelen, egyszerű asszonykát. Mert hát onre is nagy szükségem lesz, nagyságos asszonykám. Két év előtt temettem el a feleségemet — és a derék ember szeme csupa könny volt — sose fogok visszatérni. Két kis leánykám Párisba akarom elhelyezni, intézetben és számítok az ön jószágára, hogy törődni fog velük... Ugy-e megigéri?... nagyon drága gyermekek, bizonyos, hogy önt szeretni fogják...

Eugène Roy csak tizenegy órakor ment el, nagyon elégedetlen.

— Milyen kitűnő ember!... — kiáltotta meggyőződéssel Georges, mikor vendégét kikísérve, visszajött a szalonba.

Isabelle nem felelt. E pillanatban gyűlölte Eugène Roy orleansi gyárost.

8-án vasárnap Borszéky and Putty világhírű nőimitátor, énekestáncosok a Dacia-ban Eddig nem látott szenzációs divatrevü

haderőt. Néhány francia tiszt állítólag titokban Addis-Abeába érkezett.

A Paris Soir addis-abeai munkatársának a négus írásban a következőképpen nyilatkozott:

— A kőolaj-koncesszióról szóló szerződést Abesszinia azért kötötte, mert hasznát reméli abból, hogy a társaság kellő műszaki és gazdasági eszközökkel rendelkezik kőolaj kiaknázására. A szerződésnek politikai célja nem volt és az kizárólag ipari és gazdasági vállalkozásnak tekinthető. A szerződés egyébként nem ütközik az 1906-os szerződést aláíró hatalmak érdekeibe.

LEGUJABB

A szovjet az olasz javaslat ellen

Az abesszin kiküldött beszéde után Litvinov emelkedett szólásra és kijelentette, hogy

nem támogathatja azt az olasz javaslatot, amely szerint a népszövetségi tanács nyilvánítsa magát érdekeltnek az olasz-abesszin viszályban.

Támadással való fenyegetésről van szó, amely megsemmisítheti a népszövetségi szabályzatot és veszedelmes precedens lenne a jövőre nézve. Senki sem rokonszenvezik az Olaszország által lefestett abesszin helyzettel, de semmi sem jogosítja fel a Népszövetséget arra, hogy tagjai között belpolitikai viszonyokra, valamint faj, szín és műveltség alapján különbséget tegyen.

Az elnök ezután bezárta az ülést és közölte, hogy a legközelebbi ülésen, amelynek időpontját nyitva hagyta, javaslatot tesz a további teendőkre vonatkozóan.

A Reuter-iroda szerint az olasz delegátusok távozása drámai hatást keltett ugyan, de nem tekinthető komoly politikai lépésnek, hanem inkább erkölcsi gesztusnak. Ez a gesztus nem jelenti egyben Olaszország kilépését a Népszövetségből.

Általában az a benyomás, hogy Jéze tanár beszéde túllépte a diplomáciai tapintat és okosság határait és ezért felbőszítette az olaszokat.

Az ötös-bizottság kiküldését péntekre halasztották. Olaszország ugyanis ellenzi, hogy a bizottságban Anglia és Franciaország részt vegyen.

Mialatt Jéze tanár beszédét angolra fordították, a figyelem a terem egyik sarka felé irányult, ahol az előbb eltávozott Rocco olasz delegátus Ruiz Goizanu elnökkel és Lavallal élénken tárgyalt. Ezután Laval Edennel és Avenollal folytatott tanácskozást.

Litvinov beszéde alatt Olaszország helye a Népszövetség asztalánál továbbra is üres maradt.

Aloisi visszatért szállodájába és telefonössze-köttetést keresett Mussolinivel.

Heves bonyodalmak az ötös bizottság összeállítása körül

A német Távirati Iroda jelentése szerint a Népszövetségi tanács ülésének meglepő lefolyása annak az egyenetlenségnek az eredménye, amely az ötös-bizottság kiküldése körül támadt. A bizottságban ugyanis Anglia, Franciaország és három kishatalom kiküldöttjei foglaltak volna helyet. Olaszország követelte, hogy őt is vegyék be a bizottságba, mert a kérdésben Franciaország és Anglia szintén érdekelt, így tehát, mint érdekeltnek, neki is joga van a bizottságban helyet foglalni. Ezzel a lépéssel Olaszország kétségbe vonja Franciaország és Anglia érdektelenségét. Valószínűnek tartják egyébként, hogy a bizottság összeállítása pénteken megtörténik.

Az olasz delegáció körében kijelentették, hogy Olaszországnak az üléstől való távozása csak erre az esetre vonatkozott és nem irányult a tanács ellen.

Itéletidő — 2500 halottal!

Viharkatasztrófa Középamerikában

A floridai orkán az óceánba sodort egy tengerparti várost — Sem repülőgépek, sem páncélos csatahajók nem tudnak az orkán sújtotta szigetvilág közelébe jutni

Mexico Cityből jelentik: A világtörténelemben páratlanul álló orkán pusztít Mexico és Florida államok oceáni partvidékén, amely eddig már több mint 1000 emberáldozatot követelt és az okozott anyagi kár sokmillió dollárra rug.

Floridában, az Egyesült-Államok déli államában

Tanarnier tengerparti városka teljesen eltűnt a föld színéről.

Az orkán egy óriási hullámtölecsért képezett az Atlanti-óceán vizéből és a szökőár a tengerbe sodorta a fejlődő kis tengerparti városkát.

Hivatalos jelentés szerint a városka minden lakója a tengerbe veszett.

Roosevelt elnök, akinek rádió jelentették a borzalmas szerencsétlenséget, azonnal intézkedett, hogy egy páncélos csatahajó, egy repülőgép-anya hajó és több cirkáló keljen utra és vigyen a szigetekre élelmiszert. A hadihajók kifutottak ugyan, de visszatértek a flottabázisba, mivel a tenger annyira viharos, hogy a hajók nem kockáztathatták meg az átkelést.

A viharsújtotta floridai félsziget felett elrepülő pilóták a Keys-szigetcsoporton az élet jeleit alig észlelték, az emberi kéz munkájának lát.

ható jelei csaknem nyomtalanul eltűntek. Matumba szigeten az orkán ereje felkapott egy kórházat és a harmadik uccába dobta, miközben a betegek a tengerbe zuhantak. Az orkán idején igen sokan a sínekbe kapaszkodtak, hogy életüket megmentésük, de a rettenetes erejű szél a vasuti síneket is magával ragadta.

Nemcsak Amerikában, hanem az európai kontinens különböző részeiről is óriási arányú viharokat jelentenek. Londonban és Anglia keleti részein hatalmas felhőszakadás pusztított. Bordeaux vidékén a szőlőtőkék 25 kilométer hosszú és 20 kilométer széles területen teljesen elpusztultak.

A Vörös Kereszt megállapítása szerint a floridai orkán áldozatainak száma meghaladja a 2500-at. A szél már némileg gyöngült. A szerencsétlenség által sújtott vidéken nem látni egyebet, mint romokat és hullákat. A vasuti vonalak és az utak víz alatt állanak. A kár sokmillió dollár és a meteorológiai intézetek újabb vihar közeledését jelzik.

A „Dixie” gőzös utasainak megmentését megkezdték, de a vihar miatt ismét abba kellett hagyni, mert a mentőcsónakok nem tudták megközelíteni a veszélyben forgó hajót. Eddig csak 8 személyt sikerült biztonságba helyezni.

Mitogenetikus sugarakkal súlyos elmebajt gyógyítanak

— Egy orosz tudós korszakalkoló feliedezése —

Zürichből jelentik: Leningrádból ideérkezett jelentés szerint Leningrádban egy rendkívül jelentőségű tudományos filmet mutattak be. Ez a film Oroszország egyik legnagyobb orvos-tudósának, dr. Gurvics leningrádi egyetemi tanárának legújabb kísérleteiről számol be. Dr. Gurvics egészen újszerű eljárást talált fel

a legsúlyosabb és legelterjedtebb elmebaj, a szkizofrénia gyógyítására.

Eddig minden gyógymód ugyszólván teljes csődöt mondott ezzel a végzetes elmebajjal szemben, mely az egyén szellemi életének teljes felbomlásával és öntudatának összeomlásával jár. A szkizofrén-beteg teljesen elveszti a kapcsolatot a külvilággal, begubózik téveszméibe, nem reagál mindazokra a szellemi ingerekre, melyek kívülről érik. Lelki élete elgépiesedik, örökké ugyanazokat a torz és értelmetlen mozdulatokat ismétli vagy

ugyanazokat a képtelen cselekedeteket gyakorolja.

A legtöbb beteg állapota az idők folyamán egyre romlik. Az ür, mely köztük és a világ között tátong, egyre áthidalhatatlanabb lesz. A szkizofrénia egyik legsúlyosabb megjelenségi formája az ugynevezett katatónia, amikor

a beteg lelkiileg teljesen megmerevedik, nem beszél, nem végez mozdulatokat, valóságos eleven szoborként él éveken át.

Gurvics professzor hosszú idő óta kísérletezik az emberi szervezet kisugárzásaival. Megállapította, hogy az embervérből rövid ultraviolet sugarak áradnak, az ugynevezett „mitogenetikus” sugarak. Kísérletei során rájött, hogy a szkizofrének vérének mitogenetikus sugárzása egészen gyenge. A gyógyítás elve tehát az, hogy gazdag sugártartalmu vért fecskendezzenek a szkizofrének testébe. Ezt a vért rendszerint egy egészen ellenkező elmebetegség, az ugynevezett mániás depresszió áldozatai szolgáltatják. Ezeknek a betegeknek a véréből

tulzott mértékben áradnak a mitogenetikus sugarak.

A legtöbb esetben már 30 köbcentiméter vér befecskendezése is előnyösen hatott. Már 4—5 nap múlva jelentkeztek a javulási tünetek. A befecskendezés fokozódott, azok, akik azelőtt nem voltak hajlandók szépszerével enni, a nagy étvágy jeleit mutatták, teljesen apatikus betegek dolgozni kezdtek. A javulás gyorsan fokozódott, annyira, hogy

a betegek jórészt hamarosan el lehetett bocsátani az intézetből.

Több reménytelennek tartott szkizofrén beteg most dr. Gurvics intézetének műhelyében mint szerelő dolgozik és kitűnően megállja a helyét.

A Tour de Roumanie

kilencedik szakaszának eredményei

BUZAU-ból jelentik: Ma bonyolították le Buzau és Buzau között az országos kerékpárverseny kilencedik utszakaszát. A 175 kilométeres távon elsőnek Daniel Zygomunt (Lengyelország), másodiknak Nicolae Ion Tapu (román egyéni) jött be egyformán 6 óra 40 perc és 20 másodperc leforgása alatt. A további sorrend a következő volt: 3. Lipinszky (Lengyelország) 6 óra 42 perc 50 mp. 4. Georgescu (román egyéni) ugyanilyen idővel. 5. Schuller (román egyéni) ugyanilyen idővel. 6. Gogan (román egyéni) 6 óra 43 perc 10 mp. 7. Hapciuc (Románia) ugyanilyen idővel. 8. Savanoff (Románia) 6 óra 50 perc 20 mp. 9. Dobrin (Románia) 6 óra 51 perc 05mp. 10. Dinu Stefan (Románia) 6 óra 52 perc 55 mp. Az általános osztályozásban, vagyis az eddig elért összteljesítmény alapján a helyzet a következő: 1. Daniel Zygomunt (Lengyelország) 54 óra 13 perc 46 mp. 2. Tapu (román egyéni) 54:48.08. 3. Tudose (Románia) 54:41.46. 4. Lipinszky (Lengyelország) 55:01.13. 5. Dinu Stefan (Románia) 55:15.35. Savanoff (Románia) 55:23.15. 7. Georgescu (román egyéni) 55:27.37. 8. Hapciuc (Románia) 55:39.16. 9. Schuller (román egyéni) 55:42.27. Holnap kerül a sor a tizedik — utolsóelőtti — Buzau—Brisov közötti utszakaszra.

Miért nem jelent meg olaszul eddig Szántó György „Stradivari“-ja?

Az Aradi Közlöny cremonai riportjának érdekes irodalmi vonatkozásai — Szántó György-bemutatók Budapesten színpadon és mozivásznon —

A nagy olasz hegedűkészítő dinasztiák életének története és ezen keresztül egy valóságos költeménybefoglalt európai kulturtörténelem az aradi Szántó György „Stradivari” című regénye. Az utóbbi évek magyar könyvtérnevelésének egyik legpompásabb alkotása a Stradivari és a könyv valamilyen aktualitás révén minduntalan felbukkan a sajtó hasábjain. Az Aradi Közlöny figyelemreméltó riport keretében számolt be a napokban arról, hogy dr. Iritz Józsefné, Olaszországba elszármazott fiatal aradi uriaszony, akinek férje Cremonában orvos, a hegedűgyártó-családok ősi városában összehatalkozott a Stradivari és Guarneri lezármazottaival, akik könnyel a szemükben hallgatták végig rögtönzött fordításban Szántó György regényének őseik életéről szóló fejezetét.

Érdekesnek találtuk megkérdezni Szántó Györgyöt a riport tartalmával kapcsolatban, hogy vajon nem gondol-e a regény olasz nyelvre való lefordítására? Kétségtelen ugyanis, hogy a Stradivari tartalmánál fogva a negyvenmillió olasz nyelvterületen éppoly sikerre tarthat számot, mint amilyen sikert a magyar könyvpiacra aratott.

Két nyelv — két lélek

— A legnagyobb meglepetéssel értesültem az „Aradi Közlöny” riportjából arról, hogy a nagy cremonai hegedűkészítő-családoknak még ma is élnek a lezármazottal — mondotta Szántó György. — Eddig csak egyetlen élő Guadannianiról tudtam, aki Torinóban él, azt azonban nem is gyanítottam, hogy Stradivari is létezik még.

— Ami a Stradivari olaszra való lefordítását illeti, erről már többször volt komolyan szó. A legnagyobb akadályt az a különös tény képezi, hogy a két nyelv, akárcsak a két népi lelki alkata, nagyon különbözik egymástól. Az olasz nyelv ugyanis rendkívül szapora, bőbeszédű, szemben a magyarral, amelynek szépsége éppen a tömörségben, kevésszavuságban rejlik. Balla Ignác, aki lelkes pártolója az olasz-magyar szellemi közeledésnek, levélben közölte velem, hogy egyik legnagyobb olasz kiadóvállalat, Conte Gompiani vállalata a legnagyobb készséggel hajlandó lefordítani a Stradivari, ezt azonban egy feltételhez köti. Minthogy az olasz nyelv szószaporasága folytán az amugy is 550 oldalas mű olaszul közel 1000 oldalra növekedne, a könyvet csak úgy adhatják ki, ha azt közel egy harmadára lerövidítem. Ezt pedig nem vállaltam. Budapesti tartózkodásom alatt viszont felkeresett egy Francesco Juhász nevű magyar származású olasz szerzetes-tanár, aki a könyvtől annyira el volt ragadtatva, hogy annak száz oldalát tudtomon kívül lefordította és engedélyt kért tőlem a könyv teljes lefordítására. Juhászsal sem tárgyaltam többet és így a regény olasz fordításának kérdése egyelőre függőben maradt.

Sórum mozgó... Nemzeti Színház...

Valami csodálatos agilitás jellemzi Szántó Györgyöt. Két látó szemmel megáldott magyar írói a kornak visszafelé tekintenek ma, befelé néznek és Szántó, akit vaksággal vert meg a sors, lelki szemével ezer mérföldekre kalandoz el térben, időben és az emberi könnyoperenciástengerén. Nincs benne félelemérzet, de annál erősebb a Korral szemben érzett felelősségérzete. Hihetetlen aktivitása, kivételes

tehetsége majd minden művészi megnyilatkozási formában utat tör számára. Amikor a festőecset kihullott a kezéből, hangot kapott a könyvoldalakon. Most pedig a színház és a mozivásznon új területeinek meghódítására készül.

— Hétfőhöz egy hétre lesz a megünnelt Stradivari ünnepélyes bemutatója a budapesti Fórum-mozgóban — mondotta az író. — A bemutatóra én is felutazom Pestre.

Szóbakérül sokat emlegetett darabja, a „Sátoros király” is.

— A Sátoros királyt most már végképpen elfogadta előadásra a budapesti Nemzeti Színház, még pedig kedvezőbb feltételek mellett, mint amilyenek előző megállapodásomban voltak. A bemutató csak idő kérdése. A baj az, hogy az időközben bemutatott elvonatkoztatott

A Városi Zenede

igazgatására közbíré teszi, hogy szeptember hó 5-6-án RUSSU IRINA uriaszony, ki tanulmányait Wienben végezte és a legkiválóbb pedagógusok sorába tartozik

megkezdli ének- és dal kurzusait.

Jelentkezések naponta délután 8-9 óráig a zenede igazgatóságánál. 5042

A református egyház harca egy tanügyi felügyelővel

Van-e joga Tulbure felügyelőnek saját hatáskörében bezárni egy satumaremegyei magyar felekezeti iskolát?

Oradeáról jelentik: Érdekes ügy foglalkoztatta tegnap délelőtt a tábla szüneti tanácsát. Még tavaly decemberben történt, hogy Tulbure tanügyi inspektor váratlanul megjelent Apa satumaremegyei községben és vizsgálatot tartott a református felekezeti iskolában. A vizsgálat nem is nyult hosszúra, de utána

az inspektor azt a meglepő kijelentést tette, hogy az iskolát haladék nélkül bezárja.

A református előjáróság megpróbálkozott a tiltakozás gyenge fegyverével, de Tulbure hajthatatlan maradt és intézkedéseit azzal indokolta, hogy az iskolának nincs meg a huszfényi törvényesen előírt látogatója s ezért tovább nem működhetik.

Az egyházi előjáróság hivatkozott arra, hogy tanügyi közegnek nincs joga bezárni egyetlen iskolát sem, mert ez a miniszter hatáskörébe tartozik, az inspektor tehát legfeljebb csak javaslatot tehet a minisztériumnak a bezárásra. De erre sem forog fenn kellő ok, mert a faluban nem husz, hanem legalább negyven gyermek van, aki az iskolába akar járni. A vitának végül is a közigazgatási tulerővetett véget, amelynek segédletével Tulbure inspektor az iskolát mégis bezárta.

Az intézkedés ellen a református egyház jogorvoslattal élt a táblánál, ahol kontenciós pert indított dr. Soós István egyházkerületi világi főjegyző útján.

A tegnapi tárgyalásról a minisztérium újra távol maradt, csupán Tulbure inspektor adta elő védekezését. Védekezésében elmondotta, hogy

neki valóban nincs joga miniszteri rendelet nélkül iskolát bezárni, de ebben az

történelmi drámák nagyon lecsökkentették ennek a műfajnak az árszóját. A Sátoros király ugyanis nemcsak történelmi darab. A Dunamedence problémáját vetem föl benne.

„Fekete éveim...”

Legutóljára még készülő életrajzáról említett meg.

— A „Fekete éveim” című könyv először Clujon jelenik meg a Szépművés Céh kiadásában. Karácsonyra pedig a budapesti Révai-kiadóvállalat jelenteti meg a művet, amely 1921. és 1931. közötti tíz esztendő küzdelmeim története lesz. Magyar írórsors... A könyv érdekessége, hogy közölni fogja tíz eredeti részkarcom levonatát és tíz legjobb festményem tényképliséjét is.

Ennyit mondott Szántó György legközelebb megjelenő munkájáról. A magyar intellektuel közönség most kíváncsian várja a „Fekete éveim”-et, amely minden bizonnyal egy sokat szenvedett lélek megrázó önvallomása.

Itt írjuk meg egyébként, hogy Iritz József dr., akinek cremonai élményeiről beszámoltunk, lelkesedéssel beszélt arról a megbecsülésről, amellyel Olaszországban az idegeneket kezelik. Maga Iritz dr. négyévi olaszországi praxsisa alatt virágzó pacienturára tett szert és egyébként is az idegen állampolgárok a bennszülött lakossággal teljesen egyenlő elbánásban részesülnek. Érdekes körülmény egyébként, hogy Iritz dr. rövidesen elhagyja Aradot, hogy újra elfoglalja helyét cremonai otthonában. Így tehát könnyen lehetséges, hogy a cremonai magyarok életéről rövidesen újabb híreket hallunk.

esetben miniszteri rendelet értelmében járt el.

A tévedés csak a tanfelügyelőség részéről történt, amely elfelejtette beleírni az iskolát bezáró rendeletbe a miniszteri intézkedés számát.

Dr. Soós István nem elégedett meg természetesen ezzel a magyarázattal és kérte a táblát, válassza ketté az ügyet, illetőleg

vizsgálja meg külön Tulbure inspektor és külön a minisztérium szerepét az iskola-bezárás ügyében.

Tulbure részéről elég, ha beismerte, hogy nincs joga bezárni az iskolát, most a minisztérium igazolja, hogy milyen paragrafus alapján járt el, ha valóban létezik az a rendelet, amelyre Tulbure hivatkozik.

Együttal becsatolta dr. Soós az állami iskola bizonyítványát is, mely szerint valóban lenne 20 gyermeknél több is, aki az iskolát látogassa. A tábla azonban a minisztérium megbízottjának távollétében nem dönthetett az ügyben, hanem a tárgyalást október 22-re halasztotta el. Egyidejűleg büntetés terhe mellett kötelezte a közoktatásügyi minisztériumot, hogy védekezését a legközelebbi tárgyaláson okvetlen terjessze elő.

Megrendítő családirtás Balatonfüreden

Füredről jelentik: Lengyel Sándor budapesti mérnök családja meglátogatására Csupakra érkezett. Családi viszálykodás közben rálőtt feleségére és anyósára. Az anyósa azonnal meghalt. A mérnök ezután önmaga ellen fordította revolverét, föbelőtte magát és azonnal meghalt. Feleségét súlyos sérülésével a veszprémi kórházba szállították.

Kedden, 10-én este a Nyári Színházban Szüics László,

a közkezdelt operabénes egyetlen ária- és dal-estje fővárosi műsorral! Román, magyar, német, olasz dalokkal. Olcsó helyárak. Jejezőlővétel vasárnapról kezdve a téli színház pénztáránál délelőtt 10-11-ig, délután 2-6-ig.

Smaranda Braescu, a világhírű román pilótanő megszöktette saját repülőgépét Angliából és hazarepül Bucurestibe

A readingi repülőgépgyár nem akarta kiadni a pilótanő gépét, mire kölcsönkérte és átszökött vele Franciaországba — Smaranda Braescu elmondja az izgalmas szökés történetét

Bucurestiből jelentik: Smaranda Braescu, a világhírű pilótanő és ejtőernyőművésznő nevét jól ismeri nemcsak az ország közönsége, hanem a külföld is. Egész sorozat vakmerő produkció után, Amerikába ment, ahol világrekordot állított fel az ejtőernyővel való leugrás terén, majd megszerezte a pilótavizsgát és hazajött. Minden vágya az volt, hogy saját repülőgépe legyen és ilymódon gyarapítsa a repülés terén szerzett babérait. Évek hosszú fáradozása után sikerült csak összehoznia a szükséges pénzt és végre elérkezett odáig, hogy megrendelhesse repülőgépét a London mellett lévő readingi gyárban. Az elmúlt év decemberében maga is kiutazott, hogy sürgesse a munkát. Közben devizaneheztségek merültek fel, majd a légügyi minisztérium nem utalta át idejében a repülőgép céljaira törvényesen megszavazott összeget, úgy, hogy júniusban készült el teljesen a gép. Ekkor érte a hírneves pilótanőt a legnagyobb csalódás.

A readingi gyár ugyanis közölte Smaranda Braescuval, hogy a gépet nem adhatja ki, mert a londoni román követség hivatalosan közölte, hogy a megrendelt gép a román állam tulajdonát képezi és a pilótanőnek nem áll jogában diszponálni felette.

Smaranda Braescut sulyos csapás érte. És miután nem tudta elintézni, hogy a gépet simán, hivatalosan átadják neki, vakmerő elhatározásra jutott. Elhatározta ugyanis, hogy „elrabolja” saját gépét. A példa nélkül álló esetet maga a pilótanő így mesélte el a sikerült szökés után párisi barátai körében:

— Kidolgoztam a tervet és nap-nap után vártam egy kedvező alkalomra, hogy végrehajtsam. Egész életem céljáról volt szó és ezért egy pillanatig sem haboztam. Mindig valami akadály jött közbe, végre augusztus 21-én elérkezett az alkalmas pillanat. Kimentem a gyárba és azt mondtam, hogy sürgős elintézni valóm van Londonban. Kértem, adják kölcsön saját gépemet, hogy a croydoni repülőtérrig mehessek vele. Hozzájárultak. Jól el láttam magam benzinnel és olajjal és a nagy kőd dacára elindultam Croydon felé. Onnan azonban Franciaország felé folytattam utamat és Dieppe mellett leszálltam. Itt igazoltattak a hatóságok és miután nem tudtam felmutatni a szükséges igazolványokat, ötszáz frankra büntettek meg. Nem volt nálam elegendő pénz, mire a dieppe-i repülőklubhoz fordultam, amely készséggel kölcsönözte az ötszáz frankot. Még Dieppe-ből táviratoztam a londoni román követségre, valamint a repülőgyárnak, amellyel csak ennyit közöltem:

„Jól megérkeztem Dieppebe. üdvözlöt — Smaranda Braescu”.

És ezután továbbrepültem Páris felé, ahol rendben leszálltam a lebourgeti repülőtéren.

A világhírű pilótanő vakmerő tette olyan impressziót gyakorolt a readingi repülőgyár vezetőire, hogy

nyomban elküldötték neki a szükséges igazolványokat, amelyeket bemutatathatott az ottani vámhatóságoknak

és amelyeknek segítségével megszabadult minden további zaklatástól. Párisban ünnepélyes fogadtatásban részesítették Smaranda

Braescut és az ottani követség nyomban segítségére volt, hogy hazajöhessen gépével Bucurestibe. A pilótanő a történetéről értesítette a bucaresti-i Aeroclub-ot is, amely minden fenntartás nélkül melléje állt és amely most szerzi meg a hatóságoktól az engedélyt arra, hogy Smaranda Braescu hazarepülhessen. Ugyancsak a repülőklub jár közben a légügyi minisztériumnál, hogy a pilótanőnek megszerezze a Németországon, Ausztrián és Magyarországon keresztül, illetve felett való repülésre az engedélyt. Miután teljesen új gépről van szó, a pilótanő nem végezheti el leszállás nélkül a Páris—Bucuresti utat, hanem utközben egy helyen le kell szállnia. A tervek szerint Smaranda Braescu, akinek vakmerő tettéről nagy cikkekben számoltak be a londoni lapok (teljes szimpátiájukat nyilvánítva a pilótanő iránt), e hét végén, vagy legkésőbb a jövő hét elején érkezik a fővárosba. Fogadtatására a fővárosban nagy előkészületek történnek.

Smaranda Braescu gépe, az „Aurel Vlaicu” jelenleg a lebourget-i repülőtér hangárjában pihen. Az együléses, egymotoros monoplán 224 kilométert tesz meg óránként. A gép teste kékszíni, szárnyait sárgára és pirosra festették. Négy benzintankkal rendelkezik, úgy, hogy száz gallon benzint vihet magával. Egyike a nagy angol repülőgép-gyár legszebb konstrukcióinak, amellyel most Smaranda Braescu az eddigieket is felülmúló teljesítményekre készül.

Megmérgezte magát egy aradi tisztviselő

Eszméletlen állapotban szállították szanatóriumba — Nem tudják megállapítani a tragikus öngyilkosság okát

Megrendítő öngyilkosság történt tegnap a késő délutáni órákban Aradon. Az öngyilkosság szereplője egy aradi urileány, Kónya Rózsí, a Steaua Romana biztosítótársaság 22 éves tisztviselője. Az öngyilkosságról, amelynek hátterét még homály borítja, az alábbi részletek váltak ismertté:

Kónya Rózsí, Kónya Elek nyugalmazott vasuti főtisztviselő leánya. A fiatal urileány, aki szüleinek Str. Sincal 5. szám alatti házában lakik, tegnap még a legcsekélyebb jellel sem árulta el, hogy öngyilkossági tervekkel foglalkozik. A délutáni órákban lefeküdt az egyik pamlagra, olvasott egy darabig, hogy azután mi történt, azt még nem sikerült megállapítani, de nyilván ekkor érlelődött meg benne az öngyilkosság gondolata. Körülbelül hat óra tájban egy fiatal tisztviselő látogatta meg a leány szüleit. Ez a fiatalember köztudomás szerint már hosszabb ideje jegyben járt a fiatal leánnyal. Az apa átment a leány szobájába, hogy értesítse a vendég érkezéséről. A látzólag alvó leányt költögetni kezdte, azonban legnagyobb meglepetésére az nem adott életjelet. Összevált a ház népe, azonban minden élesztgetési kísérlet hjábavalónak bizonyult. Ekkor jutott csak eszükbe, hogy a leány esetleg öngyilkosságot követett el. Körülnéztek a lakásban és csakugyan a kályhába bedobva egy kiüresített orvosságos üveget találtak. Ebben az üvegben egy „phial” nevű erős narkotikus szer volt.

Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget, az eszméletlen leányt pedig beszállították a Terapia-szanatóriumba. Itt azonnal megvizsgálták az öngyilkost és megállapították, hogy állapota igen sulyos, minthogy a mérge jelentős mértékben felszívódott a szervezetbe. Kónya Rózsí a mai nap folyamán

A Tempo feltűnésteltető hirádaása:

Barnainges, horogkeresztes rohamosztagekat szervezett a Vaída-párt

Két hét múlva felvonulnak Bucuresti uccáin a Vaída-féle rohamosztagek, amelyeknek vezérévé Tilea Viorelt nevezték ki

Bucurestiből jelentik: A Tempo feltűnésteltető hirádasban, a lap első oldalán közli azt az információját, hogy Vaída-Voevod Alexandru, a valachicus-mozgalom vezetője utasítást adott pártja rohamosztageosainak megszervezése ügyében. A párt ifjusága foglal helyet az ugynevezett „Legiune Valaha” rohamosztageokban, amelyeknek egyenruhája a barna ing lesz. Ezen fehér alapon fekete horogkereszt foglal helyet. A legfőbb vezér maga Vaída lesz, míg főparancsnokká Tilea Viorel volt miniszterelnökségi államtitkárt nevezték ki. A lap szerint két hét múlva a már egyenruhába öltözött rohamosztagek felvonulnak a főváros uccáin.

A hirádas nyomán a közvélemény érdeklődéssel tekint a kormány állásfoglalása elé. Ugyanis még mindig érvényben van az a rendelkezés, amely mindennemű politikai egyenruha viselését szigorúan megtiltja.

még mindig nem nyerte vissza eszméletét és ezért Versigan Aurel rendőrkomiszár, aki két ízben is felkereste, még ezideig nem tudta kihallgatni. Az öngyilkosság okát éppen ezért nem lehetett megállapítani. Nincs kizárva, hogy a fiatal leány valamin összekülönbözött azzal a fiatalemberrel, akivel jegyben járt és ezt vette a szívére.

CORSO CENTRAL

5 és 7 1/4 órákor Este 9 1/4 órákor

Premier I

Jenny Yugo, Friedrich Bärner, Paul Hörbiger pompás zenés vígjátéka

Csókos vasárnap

(Herz ist Trumpf)

SELECT 5, 7 1/4 és 9 1/4 órákor Kettős műsor!

Betyárbecsület

Premier cowboy-film. Főszerepben Randolph Scott

A kisorsolt vőlegény

Lew Ayres, Pat Paterson, Reginald Denny.

URANIA 5, 7 1/4 és 9 1/4 órákor Premier!

Tropusi szerelem

Kifűnő rendezésű, nagyhatású életkép.

Paul Muni,

Bette Davis.

Értesitem a t. közönséget, hogy a Consum elárusító tagjai sorába beléptem

ezentul nálam is vásárolhat 6 havi részletre mindenki, akinek Konsum könyvecskéje van. 4952

S. Moskovitz Zs., Arad.

HIREK

Varázsszeres foghuzás

— Husz leírt kihuzom a fogát, husz lei fájdalom nélküli, vér- és fogónélküli huzás, tessék megpróbálni...!

A kis asztal mögött, amelyen tégelyek és üvegek fekszenek, az uccán kopottas ember crölteti hangszálait. Az asztalt percek alatt körüveszik a kíváncsiak, mindig akar néhány ráérő, kinek ideje van ilyen attrakciókra s izgalommal várják az első fogfájós pácienst. Hamarosan ez is befut. Lejzeti a husz leit.

— Melyik foga fáj?

Az áldozat megmutatja. Az árus minden teke-tória nélkül kinyitja az egyik tégelyt és valamilyen kenőcsöt ken a fájós fog köré.

— Most tessék pár percig várni!

A pácienst izgatottan vár, a publikum még inkább, a kikidltó pedig felhasználja a pár perces szünetet és tovább dicséri nagyszerű kenőcsét, a mellyel fájdalom nélkül szedi ki a legelszántabban sajtó zápfogakat. Végre letelik a három perc, a pácienst odáll az asztalhoz és a „foghuzóművész” belenyúl ápoltnak éppen nem mondható kezével a szájába. Egy csavarintás. A fog kiúsz. Diadalal mutatja fel a trofeát az ámuló nézőknek.

— Tessék egy kis öblögető vizet, ezt nem számítom fel. Jöhet a következő pácienst.

Nyugodtan állítható, hogy az ujszerű foghuzás jó üzlet Aradon: egy-egy hetipiaci napon csak úgy tódulnak a fogfájósok. Most csak azt kellene megállapítani, nem trükk-e a csodakenőcs. Amelyről tulajdonosa azt állítja, hogy családi örökség, melytől állítólag már nagy pénzt ajánlottak fel. Mindenesetre gyanus az eset...

Az aradi fogorvosok azonban nem hajlandók oly könnyen belenyugodni a vásári-foghuzásba, amely érzékeny kárt okoz. És ezért illetékes helyre fordultak ennek megakadályozására. Lehetséges, hogy a meginduló hatósági vizsgálat nyomán világosság derül a titokzatos kenőcs összeállítására nézve is, amellyel kapcsolatosan egyesek azt mondják, hogy olyan vegyi anyag, amely meglazítja a foghuzószöveteket és ilymódon huzható ki a fogak. Az ügyben dr. Luszt Ferenc hatósági orvos kijelentette, hogy valószínűnek tartja, hogy kokain-novokain keverék lesz, amely érzéketleníti a foghuzást és a lazán álló rossz fogakat ilym módon kivesszi. A hatósági orvos szerint teljesen valószínűtlen, hogy erősen álló fogakat külső szer segítségével ki lehetne emelni helyükből.

Mindenesetre közelebbről meg kellene tekinteni az aradi „foghuzó-művészt”, akinek működése mindenképpen káros. És közelebbről meg kell vizsgálni azt a csodakenőcsöt, amelynek epostóláról csak ezután lehet kideríteni: kuruzsló-e, vagy vásári kökter...?

— ESŐS, ZIVATAROS IDŐ. Mérsékelt nyugati szél, sok helyen újabb eső, vagy zivatar. A hőmérséklet alig változik.

— OKTÓBER 14-ÉN VALASZTJÁK MEG ARAD UJ GÖRÖGKELETI PÜSPÖKÉT. Bucurestiből jelentik: A görög keleti egyház egyházi kongresszusát október 14-én tartják meg. Ez alkalommal választják meg a megüresedett aradi püspöki széket új betöltőjét. Hír szerint ugyanakkor megtartják a cernauti-i érsekválasztást is.

— Helyreállt Lipót belga király egészsége. Brüsszelből jelentik: Lipót belga király egészségi állapota javult és az uralkodó már rendszeresen végzi megszokott munkáját.

— A behígyt államtitkár Budapesten. Bucurestiből jelentik: Sergiu Dimitriu behígyt államtitkár szombaton este Budapestre utazik, ahol részt vesz a nemzetközi turisztikai kongresszuson.

— Fey felgyógyult. Bécsből jelentik: Fey belgyminiszter, aki néhány nappal ezelőtt autóbalesetet szenvedett, tegnap elhagyta a kórházat és hosszabb üdülő-szabadságra utazott.

— Uj pénzügyi törvény készül az adóvisszatérítések megállítására. Bucurestiből jelentik: Mitita Constantinescu kereskedelmi miniszter tegnap fogadta a kereskedők küldöttségét, amely a kereskedőtársadalom kívánságait tolmácsolta a forgalmi adó és egyéb adók ügyében. A kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy új pénzügyi törvény készül, amely meg fogja akadályozni, hogy a forgalmi adók kivetése és behajtása körül visszaélések lehessenek.

— A BARCELONA-PÁRISI GYORSVONAT KATASZTRÓFÁJA. Párisból jelentik: A Barcelona-párisi gyorsvonat Nartonneban nekirohant egy vegyesvonatnak és az összeütközés következtében a gyors 16 utasa súlyosan megsebesült. Az utóbbi hetekben ez már a hetedik nagyobb vasúti szerencsétlenség Franciaországban.

— Dr. Iuliu Hatieganu cluj-i orvosprofesszor udvari megbízatása. Clujról jelentik, hogy dr. Iuliu Hatieganu, az egyetem orvosi fakultásának hírneves professzora, a belgyógyászati klinika vezető-főorvosa magas királyi kitüntetésben részesült. A nagyhirű belgyógyászt ugyanis a királyi udvartartás részéről arra kérték fel, hogy vállalja el a királyi család udvari orvosának tisztségét. Értesüléseink szerint Hatieganu professzor a kitüntető felszólításnak még ez év őszén eleget tesz, bár természetesen elő kell hagynia miatta ugyegetemi katedráját, mint a klinikai igazgató-főorvosi állását, amelyekért valószínűleg Bucurestiben fogják kárpótolni. Orvosi körökben őszinte együttlérzést keltett Hatieganu professzor új kitüntetése, amely egyben az ardeali orvosi kar büszksége is.

— VÉGE A KÜLFÖLDI KÜLDÖTTSÉG-JÁRÁSNAK! Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség értesítette az összes tárcákat, hogy a jövőben tilos mindennemű küldöttség-járás. Tilos külföldi kongresszusokon, tanácskozásokon, konferenciákon, stb. hivatalosan képviselni Romániát. Kivételt csak katonai küldöttségek jelentenek, ezek is kivételes esetekben.

Az abesszin négus magyar rokonsága

Paks-ról jelentik: A olasz-abesszin feszültséggel kapcsolatban sokat emlegetik az 1896-iki háborút, amely az olasz hadsereg vereségével végződött. Akkor Menelik volt Abesszinia császára. A békekötés után Abesszinia gazdasági fellendülése hatalmas iramot vett. Menelik császár felhívására a világ minden tájáról iparosok és munkások vándoroltak ki Abessziniába. Magyarországról is sokan vándoroltak ki a négus birodalmába, ezek között volt Gál János paksi esperes-plébános asztalosmester testvére is. A jómegjelenésű, képzett tolmácsiparos Addisz-Ababába került, ahol hamarosan a négus palotájába rendelték asztalosmunkák elvégzésére. A magyar asztalosmester és Menelik egyik leánya között szerelem fejlődött ki, amely nem sokára házassággal végződött. Gál mester, mint a császár veje, nagy tekintélyre tett szert, de az asztalosmestert nem adta fel. Most, hogy Abesszinia annyi gondot ad újból Európának, felelevenedtek ezek az emlékek, közöttük a magyar asztalosmester csodálatos karrierje a négus birodalmában.

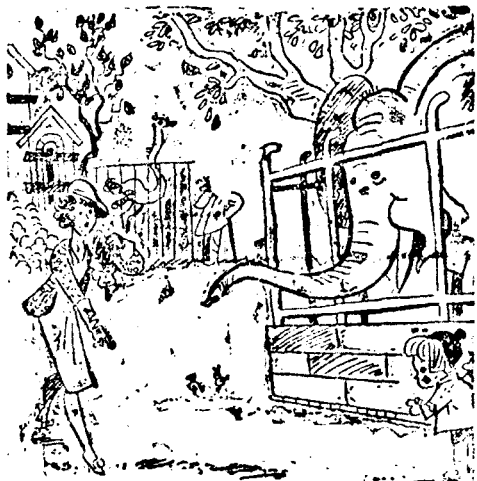
— Szovjet repülőgép a baneasai repülőtéren. Bucurestiből jelentik: A baneasai repülőtéren Odesszából jövet egy repülőgép szállt le, amely négy utast szállított. Közöttük a londoni Aero Club helyettes elnökét. A gép néhány nap múlva folytatja útját.

— Valutáris exportkönnyítések. Bucurestiből jelentik: Hogy a tüke nélküli exportőrök helyzetét megkönnyítsék, a Jegybank úgy intézkedett, hogy az illetőknek hivatalos árfolyamon fizet devizákat, ha az exportálandó összeg a Jegybank rendelkezésére áll, ha ezt igazolni tudja a kivitelező. Az áru-exportprémiumot és a valutáris prémiumot utólag fizetik.

— Uj cigarettafajtát állít elő a Monopol. Október 1-től új cigarettafajta kerül forgalomba „Golf” néven. A 70 milliméteres cigaretta huszas csomagolásban kerül ki a piacra és ára két lei lesz darabonként. Kettős vastagságú staniol-dobozban, 3 sorba elrendezve árusítja majd a monopol a „Golf” cigarettát.

— Dr. Krausz Szidonia elköltözött Str. 29. Decemvrie 7. Tanonciskolával szemben. 5066

Pistike jó gyerek!

— Pistike, az Istenért, ne menj hozzá túl közel...!

— Ne félj anya, igazán nem bántom szegénykét.

Otromba támadás Liszt Ferenc magyarsága ellen

Energikusan utasítja vissza a magyar sajtó az izléstelen hazugságot

Budapestről jelentik: A Liszt-centennáriummal kapcsolatban éles sajtópolémia keletkezett a német lapok és a budapesti sajtó között. Tudvalévő, hogy Magyarországon most folynak a Liszt-centennárium ünnepségei, amelynek során több hangversenyt is rendeztek. A hivatalos német zenei közlöny egyik legutóbbi számában egy Frenzel nevű német zenekritikus tollából cikk jelent meg, amely igen durva tónusban foglalkozott a magyarországi centennáris ünnepségekkel. A cikkíró többek között azt írta, hogy „a magyarok nem sajtíthatják ki maguknak Liszt Ferencet, aki árja volt, míg a magyarok finnugorok és így nagyon is távol állnak az áriáktól. Otrombaság azt állítani Liszt Ferencről — írja a többi között a cikkíró, — hogy magyar lett volna. Minden érzésében és gondolatában az árja akarat megtestesítője volt és a német nemzet nem fogja megengedni, hogy a barbár magyarok kisajátítsák maguknak ezt a halhatatlan német zeneköltőt”.

A német sajtótámadás nagy felháborodást keltett Magyarországon. A lapok éles cikkeiben utasítják vissza Frenzel állításait. Hivatkoznak arra, hogy Liszt Ferenc mindig magyarnak vallotta magát és a nagy zeneköltő több sajátkezű levelét közli, amelyekben Liszt Ferenc büszkén tesz vallomást magyar volta mellett. Hivatkoznak a lapok arra is, hogy Liszt Ferenc egész zeneművészetének alafestése magyar volt és minden művéből magyaros érzés csendül ki.

— Szigetország a déli tengeren a hontalanoknak. New-Yorkból jelentik: A hontalanok köztársaságát akarja megalapítani Decsenko Szergej orosz emigráns. Decsenko az egész világon gyűjtést akar indítani és reméli, hogy elég pénz gyűlik össze, hogy megvásárolhasson egy déltengeri szigetet, amely jelenleg az angol világbirodalomhoz tartozik. A tervek szerint a nagyhatalmaknak el kellene ismerniük a szigetekköztársaság felségjogait, amelynek legsarkalatosabb pontja az lenne, hogy bármely hontalant felvegyen az új állam körképébe.

— Hetven betörést követett el Budapesten egy romániai illetőségű betörő. Budapestről jelentik: Az elmúlt napokban tartott házkutatás során a rendőrfőkapitányság emberei elfogtak egy Condre Maria nevű román illetőségű bűnt, aki néhány héttel ezelőtt szabadult ki a Mária-nosztroi fegyintézetből, ahol 6 évi büntetését töltötte ki. Kiszabadulása után Condre Mariát a magyar hatóságok áttoncolták a határon, de a nő néhány nap múlva ismét visszazökött, Budapestre került, ahol rövid idő alatt nem kevesebb, mint hetven betörést követett el és mintegy 20.000 pengőt harcolt össze.

— AZ AUTÓ UJ VILÁGREKORDJA: 482 KILOMÉTER! Newyorkból jelentik: Malcolm Campbell, a világhírű autóversenyző és világrekorder kedre bejelentett rekordjavító kísérletét az egész világ feszült érdeklődése kísérte. A sallake-city homoksvatagon lefolytatott rekordjavító kísérlet teljes sikerrel járt s Campbell saját világrekordját verve 482 kilométeres óránkénti sebességet ért el, tehát 19 kilométerrel megjavította eddigi rekordját. A Sóstóváros melletti Sallake-City óriási kiterjedésű teljesen síma homokstrandját készítették elő a világrekorder futamai számára. Hogy a nagy sebességgel rohanó autó vezetője el ne tévessze az irányt, több méter szélességben fehérre meszelték a pályát. Campbell legújabb gépe egy óriási, hosszukástestű teknősbéka-hoz hasonlít. Teljesen a földre fekszik s áramvonalas karosszériája úgy van megépítve, hogy messziről egy teljesen beborított páncélautóhoz hasonlít.

— Angol gőzös veszélyben. Marseilleből jelentik: A tengerparti szikratáviró állomás felfogta a „Doric” angol gőzös SOS jeleit. A gőzös kapitánya jelenti, hogy összeütközött egy másik hajóval és elsüllyedés veszélyezteteti.

— Leleplezett kommunista-összeesküvés Budapesten. Budapestről jelentik: A főkapitányság politikai osztálya a napokban újabb kommunista társaságot leleplezett le. Megállapították, hogy nagyarányú tüntetéseket készítettek elő és szeptember 1-én nagyszabású demonstratív felvonulásra készültek. A rendőrség eddig 13 letartóztatást eszközölt. A házkutatások során országos mozgalomra vonatkozó iratokat találtak.

Szeptember hó 7-én este tíz órai kezdettel a „Gambrinus” kerthelyiségében szüreti mulatság

LEGUJABB SPORT

— ZÜRICH ZARLAT: Páris 20.26 és fél, London 15.20 és fél, Newyork 307 és háromnyolcad, Milano 25.06 és fél, Amsterdam 207.75, Prága 12.70 és fél, Varsó 57.92 és fél, Belgrád 7.00, Bucuresti 2.50.

— Változások az aradi tanári karban. Az 1935—1936-os iskolaévre a közoktatásügyi minisztérium most tette közzé a tanárok és tanárnők kinevezéséről és áthelyezéséről szóló táblázatot, amelyben a következő aradi vonatkozású nevek szerepelnek: Drăgănescu Veturia francia tanárnőt Aradról Bucurestibe helyezték át, Ionescu Eugenia francia nyelvtanárnőt Lugojról Bucurestibe. Mogenicki Ioan az aradi „Iosif Vulcan” gimnáziumtól a cernauti-i 2 b) gimnáziumhoz helyezték át igazgatói minőségben. Prehipeanu Iont a salontai gimnázium tanárát a radauti-i liceumhoz. Burger Iosif tanárt Careiből Lugojra, Pleșu Mihait a lipovai leánygimnázium tanárát Santanara helyezték igazgatói minőségben. Viorica Lică Lugojról Aradra, Ida Safta tanárnőt Orăștie-ről Salontara helyezték át.

— Esméletlen férfi a micalacai mezőn. Tegnap este Micalaca közelében a mezőn a munkájukról hazatérő emberek egy eszméletlen állapotban lévő férfit találtak, zuzott sebekkel, aki nyilván a kerékpárjáról esett le. Megállapították, hogy a férfi Luta Ilie Arad-micalacai vármegyei alkalmazzal azonos. Luta beszéltették a közoktatásba, ahol dr. Németh István ügyeletes orvos szesitette első segélyben. Először büntényt gyantottak, a vizsgálat során azonban kiderült, hogy Luta súlyos betegségben szenved és valószínűleg epileptikus rohamában zuhant le kerékpárjáról. A súlyos állapotban levő embert kezelés alá vették.

— Megkezdik az uccák kövezését. Cotioiu Romulus dr. behatározta tanulmányozta a mérnöki hivatal által elkészített uccakövezési-tervezetet és úgy döntött, hogy a közeljövőben megkezdik a Tribunal Corches-ucca kövezését is. Erre a célra a város közel kétszáz ezer leit fordít. A város vezetőségének közevési céljaira még négyszáz ezer lei áll rendelkezésére. Arra vonatkozóan egyelőre még nem történt döntés, hogy ezt az összeget mely uccák kövezésére fordítják.

— Gyermek végzetes tréfája a strandfürdőn. Diciosanmartinból jelentik: Könnyen végzetessé válható eset történt a diciosanmartini strandon. A reknő hőségben a fél város kivonult a Tarnava partján levő strandra, ahol a gyerekek azzal szórakoztak, hogy mély gödröt ástak, amelybe beleállították egyik 10 éves társukat. A gyerekek nyakig elföldelték és tovább nyomkodták körülötte a homokot és hiába kiáltozott kétségbeesetten segítségért, a gyermekek tréfájának vették javszékességét. Néhány fürdőző sietett a gyerek segítségére, aki alig tudott lélegzeni már, mikor kiszabadították szorongatott helyzetéből. A kislányt ápolás alá vették.

— Mormocea feladta a versenyt a „Tour de Roumanie” Bacau—buzai szakaszán. Bucurestiből jelentik: A nagy kerékpárverseny Bacau—buzai szakaszára 35 versenyző indult el. Az élen Daniel (lengyel) és Tapu (román) haladtak. A 73. kilométernél Mormocea gummidefekt következtében leesett a gépről és régebbi sérülései kiújultak, úgy, hogy a versenyt fel kellett adnia és segélyautóval folytatta az utat.

Erzékenység

A fiatal zeneszerző felháborodva küldi vissza a kereskedőnek a vevőkészüléket.

— Nem kell ez a rádió.

— Miért?

— A zeneszámok után füttyülni kezdett.

— Óriási érdeklődés Olasz Lajos szombat esti bucsuelőadása iránt. Szombat esti szórakozásának megválasztásakor gondoljon arra, hogy igazán jól mulatni csak a nyári színházban lehet, ahol Olasz Lajos a „Szeressük egymást” című bravuros francia vígjáték keretében bucsuzik el az aradi közönségtől. Gömöri Emma, Felhő Ervin, Kun Dezső, Dálnoky Dudus, Kozma Hugó, Agay Margit, Jávor és a darab többi szereplői kivétel nélkül kiváló együttést fognak produkálni.

— „Népirom” címen új pártot szerveznek. Bucurestiből jelentik: Dobrescu Dimitrie volt bucaresti-i főpolgármester most szervezi meg a népiromtől vidéki tagozatát. Az új párthoz naponta csatlakoznak nevesebb politikusok. Felvételét kérte Mihai Sadoveanu szenátor, Zane egyetemi tanár, Jorgu Andrei, Jorgu Jordan és még számosan. Néhány napon belül Dobrescu manifesztumot intéz majd az ország lakosságához.

— Aradi előadás a maglaviti „csodáról”. Az aradi gör. kel. egyház kebelében működő „Az Ur Hadserege” vallásos egyesület f. hó 8-án, vasárnap tartja évi rendes közgyűlését, mely alkalommal a kulturpalotában délután 5 órai kezdettel vallásos előadást tartanak a „Maglaviti csodáról”. Az előadás részletes programja a következő: 1. Megnyitó beszédet tart V. Mihutiu lelkész. 2. Imák és egyházi énekek. 3. A Maglaviti csodáról előadást tart C. Turcu lelkész. 4. L. Lungu: Maglavit, szavalja Aurelian Filimon. 5. Ének. 6. Kegyeletes emlékezés Grigorie püspökre. A kórust a vakok intézetének növendékei szolgáltatják. Dirigens: V. Lugoian lelkész. Záróbeszédet mond Fl. Codreanu lelkész.

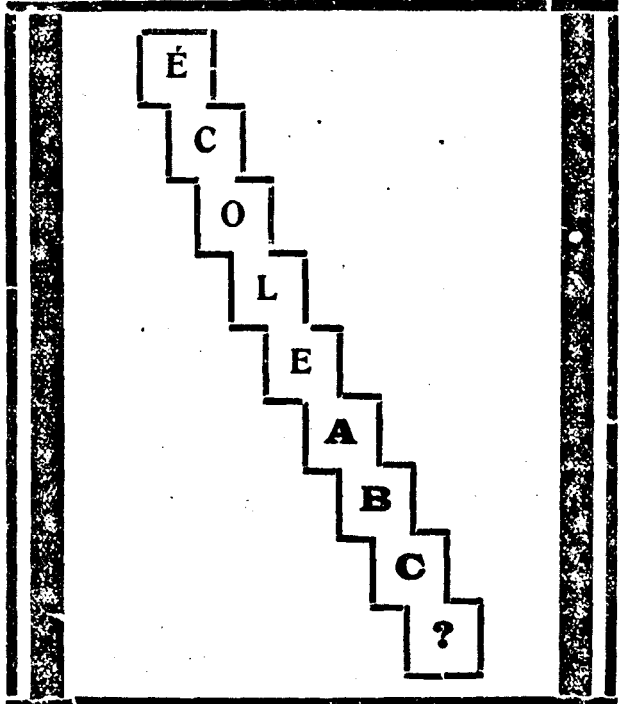
— Az idény első szüreti mulatságát a „Carrioca” fiatalság rendezte a „Gambrinus” kerthelyiségében (volt Iparos Otthonban). E hét szombatián, esti 10 órai kezdettel tündéri kivilágítás és 10 csőzspár felügyelete mellett rengeteg szülő vária a lopni vágyakozókat Mindenki kipróbálhatja lopási hajlamát. Belépődíj nincs és reggelig lehet táncolni, rossz idő esetén a nagyteremben. Eddig nem látott pazar meglepetések, szépségverseny, kitűnő cigány- és jazz-zenekar gondoskodik a közönség szórakoztatásáról.

Megnézte filmen a lourdesi barlangot és meggyógyult egy beleg asszony

ALGIR-ből jelentik: Századunk műszaki csodája, a film gyógyítani is tud. Természetesen csak a lélektani hatás útján, de hiszen régóta nem titok, hogy gyakran súlyos testi betegségtünetek lelki okokra vezethetők vissza. Így történhetett meg Blida városában az a csodálatos gyógyulási eset, amely egész Algirban a legnagyobb feltűnést keltette. A városka mozijában a Lourdes-filmet játszották, amely a világhírű francia zárándokhely vallási csodáiról szól. Egy asszony, aki évek óta gyogyíthatatlan bennulásban szenvedett, nagy izgalmába jött, amikor tudomást szerzett az ismert katolikus film bemutatásáról és kijelentette, hogy feltétlenül látnia kell a filmet. Hozzá tartozói nem tagadhatták meg kérésének teljesítését és így hordágyon elvitték a filmszínházba. Előadás közben az asszonyon az extatikus állapot egyre fokozódó jelei voltak észlelhetők s végül rohamot kapott, úgyhogy ki kellett vinni a teremből. Ekkorra azonban a gyógyulás meg is történt és amikor a rohamból magához tért, az évek óta béna asszony a maga lábán tért haza.

— Az ondolás nagy bűn. Még szerencse, hogy nem nálunk, hanem Kinában rendeletet hoztak, amely szerint súlyosan megbüntetnek minden kínai nőt, aki kioldalattatja a haját. Minden divatérdeklőségre és újdonságra pompás képekben és cikkekben számol be a „Párisi Divat”, a legnépszerűbb magyar divatlap.

— Megjelent a „Korunk” szeptemberi száma. Az utódállamok legolvasottabb és legerőteljesebb társadalomtudományi és irodalmi szemléje, a „Korunk” szeptemberi számának jó részét a legutóbb Párisban megtartott nemzetközi írókongresszusnak szenteli. Előfizetni öhajtóknak ingyen küld mutatványszámot a „Korunk” kiadóhivatala: Cluj, Str. Gen. Dragalina 31.

Ujpest csapata győzött a III. kerület felett

Ujpest—III. Kerület 9:1 (5:1)

Budapestről jelentik: Ujpest—III. Kerület 9:1 (5:1). Az első percekben a III. Kerület jó formát mutatott, de Beretvás öngólya, amely a 10. percben következett be, elképedtettenitette a csapatot. A 14. percben Kállay, két perc múlva Kocsis, a 31. percben Pusztai lőttek gólt, míg a 37. percben Kállay fejesével már 5:0 volt az eredmény. Az utolsó percben Farkas lőtte a III. Kerület egyetlen gólját. A második félidő 2. percében Kállay, két perc múlva Kocsis, a 28. percben Vince, a 38. percben pedig Kocsis szaporították az Ujpest góljait. Az első félidő 42. percében olyan esemény történt, amilyenre még nem volt példa a magyar futball történetében. Vince fejelése nyomán a labda a III. Kerület kapuja felé gurult, amikor egy labdaszedő gyermek befutott a pályára és felkapta a labdát. A bíró természetesen a gólt nem ítéltette meg.

Soroksár—Budai „11” 1:0 (0:0). A Soroksár, bár öngól révén, de megérdemelten győzött.

Budapest—Amsterdam kézilabda-mérkőzés 8:2 (3:1).

O Román—magyar—jugoszláv futballbéké készül. Belgrádból jelentik: A Román Labdarugó Szövetség, a Jugoszláv Labdarugó Szövetség és a Magyar Labdarugó Szövetség pénteken tanácskozássra ülnek össze Belgrádban, azon kérdések megbeszélése végett, amelyek a három szövetség közötti jóviszonyt előmozdithatnak.

— Szeptember 5-től olcsó nyaralási lehetőség Lipova gyógyfürdőn: Napi 97 leiert teljes penzió, szénsavas fürdő, szoba és étkezés. Az oradeai katonazenekar 15-ig játszik. Szezon október 30-ig.

— Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gastrikus láznál, béltrekedésnél, emésztési nehézségnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrviszketésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól.

— Egy színész nő szerelmének kulisszatitkai. Egy híres magyar színész nő szerelmének, életének és házasságának kulisszatitkairól közöl pompás cikket a „Délibáb” új száma. A kitűnő színházi képeslap 100 oldal terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Végre egy sportvics!

— No azért nagyon csunya volt a Ferencváros—Austria Középeurópai Kupameccs. Egy KK-meccsen nem szabad bírskodni.

— Maga is minden KK-n csomót keres.

— Herczeg Ferenc az „Uj Idők” jubileumi ünnepeken bejelentette, hogy a lap minden előfizetőjét huszkötetés lexikonnal ajándékozza meg. A jubiláló „Uj Idők” negyvenedik születésnapján gazdagon illusztrált, teljesen modern magyar lexikonnal ajándékozza meg összes előfizetőit. Az „Uj Idők” családi ünnepeken Herczeg Ferenc, aki a lapnak negyven év óta főszerkesztője, megemlékezett az elmúlt negyven évről és bejelentette, hogy az „Uj Idők” tradícióihoz hiven olyan ajándékkal akarja megköszönni előfizetői ragaszkodását, mely méltó nemcsak a lap irodalmi múltjához, hanem ahhoz az állandó és tervszerű munkához is, mellyel az „Uj Idők” előfizetőinek mindig az élet minden vonatkozásában segítségére sietett. Az Uj Idők legújabb száma ismerteti Herczeg Ferenc ünnepi beszédét és beszámol az irodalmi eseményt jelentő lexikonról. Az „Uj Idők” kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 16., bárkinek szívesen küld díjtalan mutatványszámot. Előfizetési díj: negyedévre 200 lei.

— Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.
KAIN: Piata Avram Iancu
NIEDERMAYER: Piata Sit. Sava.

Uj védekezést talált fel a gáztámadások ellen

**Hans Oberth dr., a rakéta-repülés
mediasi hőse**

A mediast Metángáz Társaság rendelkezésére bocsátotta a feltalálónak a gyár teljes hálózatát kísérleti célokra — Az érdekes találmány lényege:

**nem szükséges légmentesen elzárt fedezék
a gázok ellen!**

Hans Oberth dr., a mediast származású feltaláló neve jól ismert nemzetközi viszonylatokban is. Az ardeali tudós néhány évvel ezelőtt az egész világsajtót lázbahozta a rakéta-repülés kérdésével és az amerikai és angol lapok hatalmas cikkeiben számoltak be Oberth dr. kísérletezéseiről. Sikerült is a feltalálónak megfelelő tökéletessé hozni, azonban a rakéta-repülés terén folytatott kísérletek nem vezettek eredményre. Valahol hiba mutatkozott a számításokban és a rakéta-repülés gyakorlati keresztülvitele nem sikerült. A feltaláló hazajött a külföldről, ahol munkáját folytatta és sokáig nem szerepelt a neve a nyilvánosság előtt, míg most, egy újabb találmányával kapcsolatban ismét előtérbe lépett dr. Hans Oberth.

A világhírű ardeali feltalálót ugylátszik a háborús atmoszféra ihlette meg, mert új találmánya hadicélt szolgál. Illetve védekezési módot. Hans Oberth dr. ugyanis a gáztámadások elleni védekezés hathatósabb és — ha az előzetes jelentéseknek hitelt lehet adni — sokkal biztosabb módját találta fel, mint az eddigiek voltak, annál is inkább, mert

Oberth dr. elképzelése szerint a jövőben nem kellene légmentes fedezékek, hanem bármilyen helyiségben védekezni lehet a fojtó és gyilkos gázok ellen.

A találmány lényege az, hogy minden eddig feltalált gáznál nagyobb nyomással rendelkező levegőreteg indít meg gáztámadás esetén és ez a süritett levegő kiszorítja a beáramló gázokat és gázmentesíti az illető helyiséget.

A tudós elsősorban megállapította, hogy a légmentes fedezékek csak rövid ideig szolgálják hivatásukat. Így egy három méter magas fedezékben, amelyben minden négyzetméter területen egy ember áll, a levegő három óra hosszat elegendő a bennlevőknek. Ez a meg-

állapítás tette azután szükségessé a kísérletezéseket olyan irányban, hogy kiküszöböljék a légmentes fedezék szükségességét. A franciák ugynevezett „levegősűrítővel“ kísérleteztek, míg az angolok elektromotor segítségével szivattyúják be a gázt és állítják elő a friss levegőt. Hans Oberth dr. többféle módozatot állított fel és most kísérletezik annak megállapítására, hogy gyakorlatilag melyik a célravezetőbb.

A legjobb a magasnyomásos levegő előállítás, amely kiszorítja a gázt a helyiségből, még akkor is, ha a helyiség nem légmentes. Alkalmazható tehát minden lakásban. Ugyanakkor egy elektromos készülék szivja be az esetleg bekerülő gázt és csupán az oxigént bocsátja ujából ki magából. A süritett levegő csöveken keresztül szállítható be minden lakásba, úgy hogy a tudós elképzelése szerint ugyanazok a csövek, amelyek ma a világításhoz és főzéshez alkalmas gázt szállítják a lakásokba, ellenséges gáztámadás esetén az azok leküzdésére szánt süritett levegőt adják minden lakásnak. Ez természetesen csak a laikus magyarázat. Oberth dr. tudományos adatokkal támasztja alá ennek lehetőségét. A mediast tudós illetékes helyen jelentést tett kísérleteiről és kifejtette, hogy csővezetékre volna szükség, amelynek segítségével beigazolhatja elmélete helyességét. Medias város vezetősége nyomban módot nyújtott erre a tudósnak, amennyiben

interveniált az ottani metángáz-társaságnál amely a feltaláló rendelkezésére bocsátja a kívánt időben a gyár teljes csőhálózatát a kísérletek befejezése céljából.

A végső kísérletek fogják megállapítani, vajon dr. Hans Oberth új találmánya nem ugyanolyan-e, mint a rakéta-repülőgép, azaz elméletileg beválk és gyakorlatilag — csődöt mond.

Mindenestre nagyjelentőségű a találmány, ha reálisan is felhasználható, mert feleslegessé teszi a nagy költséggel épített légmentes gázfedezékeket, amelyek nem felelnek meg százszázalékosan a célnak, egyrészt, mert nehézségekbe ütközik a levegőszoigáltatás, másrészt pedig bizonytalan, vajjon az egész lakosság idejében el tudja-e érni a fedezéket. Ha azonban Oberth dr. elképzelése valóra válik, úgy mindenki saját lakásában védekezhet a fojtó és gyilkos hadigázok ellen, csupán be kell zárni ablakait s kinyitni a — levegő-csapot...

Autóvezetőknek a legjobb, eléggé megfelelő lesz.
Minden szaküzletben kapható.
Romániai vezérképviselő:

Leonida & Co. Bucuresti és fiókjai
Bosch szolgálatok Timisoaran és Braşovban

Maglavitba küldte hitelezőjét egy oradeai faesztergályos

— Mire jó a csodapásztor? —

ORADEA-ról jelentik: Az államrendőrség bünygyi osztályán tegnap délelőtt bünyvádi feljelentést tett Györki Gyula Vascau-i lakos egy Kovács István nevű helybeli faesztergályos ellen. A feljelentésben elmondotta Györki, hogy az elmúlt héten jelentkezett nála egy Kovács István nevű faesztergályos és másfél vagon faszeg gyártására alkalmas fát vásárolt meg nála.

Kovács István kijezett egyezer lei előleget azzal, hogy a többit kijezeti Oradeán, miután a fa megérkezett. Györki a megállapodásnak megfelelően, saját költségén elszállította a fát a velencei állomásra. Itt Kovács azt mondotta, hogy elfelejtette a pénzt magával hozni, de intézkedjék, hogy a vasut adja azt ki és majd otthon kijezeti.

A fát ezután hazaszállította, fizetni azonban nem fizetett. Györki a feljelentés szerint több ízben sürgette jevelben a pénzt, de Kovács mindannyiszor, valamilyen ürüggyel eltolta az ügy rendezését.

Györki nyilván megsokalta ezt a hiábavalónak bizonyult levelezgetést és személyesen kereste fel, hogy fizesse ki az összeget, vagy adja vissza a szállított mennyiségű fát. A kitünő adós erre imigyen válaszolt:

— Nézze jó ember, menjen el a maglaviti csodapásztorhoz és inkasszálja nála követelését.

A hitelező kissé meglepődött ezen az ajánlaton annál is inkább, mert ő eddig semmiféle összekötetésben nem állott ezzel a csodapásztorral és a mikor az adós a fát megrendelte, nem tett említést arról, hogy az összeget a maglaviti pásztor fizeti.

A hitelező, amikor látta, hogy nem bír megállapodásra jutni az adóssal, felment a rendőrségre és család címén megtette a bünyvádi feljelentést Kovács ellen. A rendőrség tegnap megidézte és ma megkezdi a kihallgatását.

Fizessen elő az „Aradi Közlöny“-re!

Egy óra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Lei 840.—

Külföldre havonta 50.— Lei-jel több.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Bul. Regela
Ferdinand 4. Telefon: 151.

Fiókkiadóhivatal Bul. Regina Maria 19.

Szücs László Aradon!

A nagyhirű tenorista kedden tartja aria- és dalestélyét az aradi nyári színházban

Október 10-én, kedden ritka művészi életményben lesz része az aradi közönségnek. Szücs László, az Ardealból elszármazott, ünnepelt fiatal tenorista tartja a Nyári Színházban aria- és dalestélyét. Szücs Lászlót, a briliáns hangú énekművészt igen jól ismeri Arad, hiszen kezdő korában két évig volt az aradi színtársulat tagja. Aradról való távozása után egyenesen bámulatos méretű fejlődésen ment keresztül. Milánóban Garbinnál végezte tanulmányait, amelynek során gyönyörű lírai tenorhangja kiforrott, nagy művészé predestinálta.

Karrierjének rohamos fejlődését a lapokból mindenki ismeri. A pesti Operánál különö-

sen a „Mosoly ország“-ban, majd Kálmán Imre új operettjében, az „Ordöglovas“-ban aratott nagy sikereket. Most szerződése Bécsbe szólítja, ahol novemberben az új Kálmán operettben, a „Josephin Kaiserin“-ben lép fel. Aradi műsorán nagy sikereinek dalszámait, operett-dalok, filmslágerek szerepelnek, de lesz az estélynek komoly része is. Bécsi szereplése előtt Szücs László ardeali körutrá indul, amelynek során örömmel keresi fel Aradot, régi szerepléseinek színhelyét.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER IANOS
felel,

A HAMBURG-AMERIKA LINE

hajóival a világ összes kikötőibe utazhat:

Gyorsjáratok

**Észak-Amerika, Kanada,
Középamerika**
(Columbia, Venezuela)

**CUBA, MEXICO,
DÉLAMERIKA,
AFRIKA-ba.**

Csakis elsőrendű hajók, kitünő kényelemmel. — Kiszolgálás és ellátás a legmértékesebb árakon.

Olcsó tanulmányi utazások Amerikába
beutazás bármikor.

Kérjen információt és prospektust a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.-
től, Timisoara, Str. Mercy 1. és

Künstler A.

Vízum- és utazási irodától, 461

Arad, Bulev. Regina Maria No. 24.

Telefon 86.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj francia gazdaság-politika

Irla: GEORGES BONNET,
francia kereskedelemügyi miniszter

A Laval-kormány súlyos feladatot vállalt magára, amelynek megoldása hosszú időt igényel. A két csoportban kiadott szükségrendeletek a fontos és nélkülözhetetlen intézkedések egész sorát foglalják magukban, amelyek rövidesen éreztetni fogják kedvező hatásukat. A francia kormány programjának egyik lényeges pontját képezi az ugynevezett gazdasági bizottság életre hívása, amely már a közeli napokban meg is kezdi munkáját. Ennek a bizottságnak elnöke Charles Rist, a neves pénzügyi szaktekintély, a Banque de France tiszteletbeli kormányzója, aki tudvalevőleg hosszabb ideig Romániában is mint a külföldi hitelezők megbízottja működött. Vele együtt dolgoznak a gazdasági bizottságban René Paul Duchemin, a „Confederation de la Production Française” elnöke, aki maga is nagviparos, valamint Jules Gautier, a mezőgazdasági érdekképviseletek szövetségének megbízottja és végül Maurice Briat, aki a termelősövetkezetek képviselőjeként a munkásosztály érdekeit képviseli. Különös jelentőséggel bír a bizottságban Jules Gautier jelenléte, mert az új francia kormány ezzel is bizonyosságát akarja adni, hogy védelmet kíván nyújtani a mezőgazdasági termelésnek. A kormányának ugyanis az az álláspontja, hogy a gazdasági helyzet javulása mindaddig nem következhetik be, amíg a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság vásárlóképessége a jelenlegi szinten marad. Ezt az utóbbi mondatot alapigazságnak tekintem és már eddig is ismételtelen hangsúlyoztam. Hosszasan beszéltem erről a londoni világgazdasági konferencián is.

A gazdasági bizottság egy másik fontos feladata vámrendszerünknek a jelenlegi gazdasági viszonyokhoz való alkalmazása. A bizottság olyan tagokból áll, akik az állami adminisztrációtól és politikai befolyástól függetlenek. Ebben hasonlít a francia bizottság az angol Import Duties Advisory Council-hoz. Ugyanúgy, miként az angol Council, a francia bizottság is tizenöt felügyelővel és referenssel rendelkezik, akik már meg is kezdték működésüket. Nem hosszulejratu tervek kidolgozásáról van szó, hanem konkrét és hasznos intézkedésekről, elsősorban pedig arról, hogy a kontingensek rendszerét a vámtarifák rendszerével helyettesítsük. anélkül azonban, hogy ezzel a nemzeti termelésünk kárt szenvedjen.

A gazdasági bizottságnak revideálnia kell vámrendszerünket, tarifáinkat és ezzel a kormányának egy olyan eszközt ad a kezébe, amely a jelenlegi viszonyokhoz idomul és amely az elkövetkezendő kereskedelmi tárgyalásokat lényegesen megkönnyíti. Általában azt mondhatjuk, hogy mindazokat az árukat, amelyek valutáris, kereskedelmi vagy szociális dömping útján a világniacokon előnyökben részesülnek, csak beviteli mennyiségük korlátozása által tudjuk megfelelő keretek közé szorítani. A vámtételek emelése után ellensúlyozni akarjuk bizonyos ipari cikkek kontingentálásának megszüntetését és ez számos előnyt jelent. Ezeket az előnyöket különösen a francia importőrök élvezhetik. A vámtarifák nem változnak időszakonként, mint a kontingensek és ezáltal bizonyos stabilitás áll be a külkereskedelmi rendszerben.

Az állam pénzügyeinek rendezése a Laval-kormány egyik legnagyobb gondját képezi. Az első külföldi bevásárlási ár és a kontingentálás következtében védett magas belső ár közötti differencia eddig teljes egészében az importőr zsebébe került. Az új rendszer következtében egyedül az állam élvezi ezt a különbséget, amely vámtételek formájában az állampénztárhoz folyik be.

Augusztus 15-ig terjedő visszamenő hatállyal

Életbelépett a falusi hengermalmok új rendszere

722.080 lei évi adó-átalányt fizetnek az aradmegyei hengermalmok — 48 millió lei folyt be egy hónap alatt a lisztértékesítési illetékekből

Az aradi pénzügyigazgatóságra ma megérkezett a miniszteriumnak az a rendelete, amellyel — a kis- és középalmok szövetségével kötött egyezmény értelmében — a falusi hengermalmokra (a már régebben kereskedelmi malmoknak nyilvánított malmok kivételével) életbelépteti az átányadó rendszerét. Ezt az új rendszert a pénzügyminiszter

augusztus 15-1 visszamenőleges hatállyal léptette életbe

és ennek megfelelően a fentemlített malmoknak hengereik folyómétereit után évi négyezer lei átányadót kell — havi részletekre beosztva — fizetniük.

Ezek a malmok a jövőben is csak a parasztek részére örölhetnek, tehát kereskedelmi öröklést nem végezhetnek. A parasztoktól vámként kapott búzát szintén megörölhetik és ezt — de csakis ezt — a mennyiséget forgalomba hozhatják. Ez után azonban előzetesen ki kell fizetniük a 25 banis hadfelszerelési és a 90 banis értékesítési illetéket.

A négyezer leies adó havi részleteit minden hónap tizedikéig be kell fizetni.

Egyetlen havi részlet elmulasztása maga után vonja az átánykedvezmény megvonását

és a késedelmes malomnak a jövőben úgy a 25, mint a 90 banis illetéket fizetnie kell. Az adót egyelőre a malmok által benyújtott vallomás alapján állapítják meg. Később azonban ennek a vallomásnak ellenőrzésére is sor kerül. Azok a malmok, amelyek előzetesen vallomást nem nyújtottak be, továbbra is fizetik a 25 banis illetéket.

Az aradi pénzügyigazgatósághoz érkezett vallomások szerint Aradmegyében összesen 180 méter és 52 centiméter henger kerül adózás alá, vagyis ezeknek a malmoknak évente 722.080 lei átány-adót kell fizetniük.

A pénzügyminiszteriumban egyébként tegnap értekezletet tartottak és ezen Negura földművelésügyi államtitkár közölte, hogy

eddig egy hónap alatt ebből az illetékből 48 millió lei folyt be, tehát 8 millióval több, mint amennyit reméltek.

Megemlítette a miniszter azt is, hogy egyes malomtuladonosokat és pékeket, akik kihágásokat követtek el, pénzbüntetéssel sújtottak, sőt egyesek üzemeit is bezárták. A bizottság elhatározta, hogy ezeket a büntetéseket semmiesetre sem engedik el, sőt nem is enyhítik őket.

Nagyarányu fejlődésről tesz tanuságot a Banca Ardeleana félévi mérlege

— 75 millió leiel nőtt a betétállomány, 80 millió leiel a kihelyezési állomány — Az intézet összes konverziós veszteségeit tartalékaiból leírta

A nemzetközi viszonylatban reprezentatív intézetté fejlődött Banca Ardeleana S. A. a banktörvény rendelkezéseinek megfelelően, most tette közzé félévi mérlegét, amelynek adatai beszédes tanubizonyítást tesznek az intézettel szemben megnyilvánuló kivételes bizalomról, valamint a jogos hiteligényeket kielégítő üzletpolitikáról.

Az elmúlt félévben a bank betétállománya 75 millió lei-jel emelkedett, ugyanezért pedig kihelyezési állománya konzervatív, de rugalmas üzleti elveinek megfelelően 80 millió lei növekedést mutat. Az intézet az adósságrendező törvény folytán előállott 18,634.879 lei veszteségét tartalékaiból egy összegben leírta, anélkül természetesen, hogy azt továbbhárította volna. Ez év júliu-

sában alaptőkéjét 80 millió leiről 120 millió leire emelte fel és bucuresti-i főtelepe megnyitásával üzleti tevékenységét az egész országra kiterjesztette. Az intézetnek a Banca Nationalától igénybe vett 9,269.201 leies konverziómentes visszafizetési hitelén kívül más hitelezői nincsenek.

A Banca Ardeleana aradi fiókját évek óta Moskovitz József igazgató vezeti, aki akkor került az aradi fiók élére, amikor a pénzügyi intézetek általában nehéz időket éltek át. Kiváló szakképzettségével minden tekintetben megfelelt fontos megbízásának és az aradi fiók széles üzletköre nemcsak az intézet jó hírűvé tette, de részben annak a szimpátiának is betudható, amelynek Moskovitz József gazdasági és pénzügyi körökben ürvend.

A kormány megkönnyíti a zárolt tőkéknek a belföldi iparba való bekapcsolódását

Változatlan marad a jelenlegi külkereskedelmi rendszer, — mondotta Tatarescu minisztereink. Október 15-ig érvényben marad a buzakiviteli prémium-rendszer

A kormány gazdasági bizottságának ülésén behatóan foglalkoztak az érvényben levő külkereskedelmi rendszerrel és megállapították, hogy nincsenek ennek a rendszernek módosítására, mivel az eddig megfelelő eredményekhez vezetett. Sassu földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági helyzetről számolt be s közölte a kormánnyal, hogy az kielégíthetőnek tekinthető. A minisztérium értesülései szerint az utóbbi időben fontos üzletek kerültek lebonyolításra és a gabonaművek ára emelkedő irányzatot mutat. A miniszter javaslatára a kormány gazdasági bizottsága elhatározta, hogy

a buza kivitele után fizetett vagononkénti 10 ezer leies prémiumot október 15-ig érvényben tartják.

Továbbra érvényben tartják azt az intézkedést is, amely szerint azok az exportőrök, akik 1935. november 15-ig búzát exportálnak és az ebből származó devizákat előzetesen eljuttatják a Banca Nationala-hoz, a nekik járó kiviteli prémiumot szintén előlegben kapják meg.

Costinescu dr. kereskedelemügyi miniszter beszámolt arról, hogy Leon államtitkár közlése szerint a berlini kereskedelmi tárgyalások kedvező mederben haladnak előre és egyelőre még csak a petroleumkivitelünkkel kapcsolatban mutatkozik nézeteltérés. A kereskedelemügyi miniszter Leon államtitkárnak új utasításokat adott, úgy, hogy a berlini tanácskozások előreláthatólag a hét végéig befejezést nyernek. Ha a petroleumkivitelre vonatkozóan nem sikerül megállapodni, akkor a kereskedelmi egyezményt ennek kihagyásával írják alá és a petroleumkivitelre vonatkozóan külön pótegyezményt kötnek.

Ami a német tőkéknek a belföldi ipari termelésbe való bekapcsolódását illeti, a kormány ehhez megadta hozzájárulását,

sőt úgy döntött, hogy nemcsak a németek, de a többi államok nálunk zárolt tőkéknek is különböző kedvezményeket biztosít, hogy ezeket a tőkéket akár jelenleg működő ipari vállalatokba befektessék.

sék, akár pedig nálunk új ipari vagy kereskedelmi vállalatokat alapítsanak.

A kormány gazdasági bizottsága ezután hozzájárult ahhoz, hogy a Dermata cipőgyár Angliába cipőt szállíthasson gyapot ellenében. Ugyan csak hozzájárult ahhoz is, hogy ugyancsak gyapot ellenében Csehszlovákiába bort szállítsanak.

A gazdasági bizottság ülése után Tatarescu miniszterelnök a következő nyilatkozatot adta a sajtó munkatársainak:

A Banca Nationala új kormányzójának kinevezésére vonatkozóan még semmit sem mondhatok, mert még szabadságon lévőnek tekintem magamat. A kinevezés semmiesetre sem történik meg szeptember 15-ike előtt.

Az újságírók azon kérdésére, hogy vajjon Zauceanu lesz-e az új kormányzó, a miniszterelnök sem igent sem nemet nem mondott. A miniszterelnök ezután így folytatta nyilatkozatát:

A jelenlegi külkereskedelmi rendszert nem változtatjuk meg és június 11-én megállapított gazdasági programunkat keresztül vesszük. A behozatali igazolványok eladásának rendszerére nem térünk vissza. A devizahivatal felállításának kérdésével sem foglalkozik a kormány. Azt pedig, hogy mi történik hat hónap vagy egy esztendő múlva, még nem tudhatjuk. A devizák kezelése továbbra is a Banca Nationala hatáskörében marad.

Ujtás a vasuti csomagforgalomban

Október 15-ével a vasuti csomagforgalomban néhány újítást hoznak be, amelyek főleg a kis őstermelők érdekeit szolgálják.

Ugynevezett gazdasági 25 leies frankirozóbélyeggel tetszőleges távolságra a következő árukat lehet vasutal elküldeni 60 kilogrammig: gyümölcsöt (friss dió kivételével), friss tejet, aludt-tejet, kenyeret zsákokban, szállót stb.

30 kilogrammos csomagban korlátlan távolságra lehet csöves kukoricát küldeni 25 leiert, 30 kilogrammos csomagot, de csupán korlátolt mennyiségben, amennyiben egy feladótól naponta csak két csomagot vesz át a vasut, lehet bármily távolságra küldeni a következő árukat: Asványviz, sajt, tejfel, vaj, liszt, füstölt hus, hurkaneműek, virág, friss halak, méz, szárnyas, bárány, malac, szalonna, hüvelyesek, bor, pálinka s hasonló áruk. A vasut ellenőrizni fogja, vajjon a forgalmi és fogyasztási adókat az elküldő leróta-e.

Tejet kannákban a következő tarifa szerint lehet elküldeni: kannák 50 kilogrammig 120 kilométeres távolságig 15 leit, 200 km. távolságig 25 leit fizetnek.

A jelenleg érvényes 25 és 75 leies frankirozóbélyegeket kivonják a forgalomból és helyettük ugynevezett mezőgazdasági bélyegeket bocsátanak ki, vörös és zöld színben. A vörös bélyeget a feladónak, a zöld bélyeget a címzettnek kell felhasználni.

Azonkívül a vasutigazgatóság egy fontos határozatot hozott. Ezentul nagyobb városokban a vasut a vasuti csomagokat a címzettnek kézbesíteti. Ezt a kézbesítést autobusok végzik, amelyek tarifáját később állapítják meg.

Ezenkívül elhatározták, hogy az újságokat ezentul a motorjáratok is magukkal fogják vinni.

= SZEPTEMBER 15-ÉN ÉLETBELÉP A TŰZIFA ÚJ SZÁLLÍTÁSI TARIFÁJA. A tűzifa szállítás-tarifájának érvénye szeptember 15-én lejár és ezért a tűzifa-piacon az utóbbi napokban nagyobb arányú üzleteket bonyolítottak le. A szállítások megéféntültek, de a cégek a vagonhiány miatt nem tudnak a rendelkezéseknek mindenben eleget tenni.

= Befejeződtek a román-magyar fizetési egyezményre vonatkozó tárgyalások. A román-magyar fizetési egyezményre vonatkozó tárgyalások befejezést nyertek és a magyar delegáció — Takácsy Konstantinnal az élen — már vissza is utazott Budapestre. Az eddigi nehézségek abban állottak, hogy a Banca Nationala arra kétélezte az itteni exportöröket, hogy a június 30-a után Magyarországra kivitt áruk ellenértéképpen befolyt pengő-összegek 40 százalékát szolgáltatassák be a Banca Nationala-hoz a Magyar Nemzeti Bank számlájára. A magyar Jegybanknak viszont az volt az álláspontja, hogy a június 30-a után történt kivitel még a régebbi kompenzációs engedélyek végrehajtását képezi és ezért ezekre nem vonatkozik a 40 százalék beszolgáltatásáról szóló kötelezettség. A tanácskozások eredményeképpen a Banca Nationala elvben hozzájárult a magyar állásponthoz s úgy döntött, hogy erre vonatkozóan utólagos jóváhagyást küld Budapestre. Ennek megtörténte után az exportörök megkapják a szóban levő 40 százalékot, amely jelenleg zárólva van a Banca Nationala-nál.

— **CSEHSZLOVÁK SERTÉSTENYÉSZTŐK A BEVITEL ELLEN.** A csehszlovák sertésenyésztők központi szövetsége beadványt intézett az illetékes miniszteriumhoz, amelyben a sertésbevitel megtiltását kéri. A beadványban többi között megemlítik, hogy 1931-ben, amikor a sertéshusfogyasztás tetőpontján állott (13.76 kg-os fejenkinti fogyasztással), a május végén megtartott sertésszámláláskor a sertésállomány 3 millió drb. volt s ebből 445.628 drb. tenyészkoca. Az 1934. év július 1-ig az állomány állandóan növekedett és ekkor 3.9 millió darabot tett ki, amelyből 552.182 darab volt a tenyészkoca. Ez a tulenyésztés igen sok árhanatlást idézett elő, úgyhogy vidéken már alig fizettek 3.50 csehkoronát élősúly-kilogrammonként. Ez összegnek igen gyakran közel fele a tenyészési költségekre ment s ezért egyetlen orvoságnak a tenyésztés korlátozása bizonyult. A korlátozás ellenére is a mostani sertésállomány akkora, hogy egy esetleges fogyasztásemelkedés mellett is tökéletesen kielégíthetné a szükségleteket. Az idei július 1-iki számlálás eredménye szerint 3.9 millió darabból áll az állomány, melyből 461.838 darab a tenyészkoca. Ennek az állománynak körülbelül évi 4.7 millió darabos termelés felel meg, míg a múlt évi összes fogyasztás csak 4.38 millió darabot ért el. Eppen ezért a további sertésbevitelt nemcsak teljesen feleslegesnek; hanem közgazdasági szempontból egyenesen károsnak tartják. Ugyancsak ezért a tenyésztők a legerélyesebben állást foglalnak a sertésvámok mérséklése is, különösen a 120 kilogrammig terjedő súlyú állatokra. Ezzel szemben megengedhetőnek tartják a szomszédos barátságos államokból való nehéz zsirsertések bevitelét. Végül az „Allatforgalmi Társaság” legsürgősebb felállítását kívánják.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző hivatásos FORDÍTÓ. fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad. Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutánvos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig.
d. " 3—7-ig.

— A most közzétett kimutatás szerint augusztusi kivitelünk 1 milliárd 418 millió leit tett ki. Az első hat helyet kivitelünk szempontjából Olaszország, Németország, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Svájc foglalja el.

SPORT KÖZLÖNY

A Gazeta Sporturilor szerint:

Pálfi Gyula aradi futballbíró nem léphet elő központi bíróvá, mert fegyelmi ügye volt az aradi testületnél

— Nyilatkozik az érdekelt futballbíró, valamint az aradi testület egyik vezetője —

A bucaresti-i Gazeta Sporturilor sportszaklap egyik legutóbbi számában apró hírben közli, hogy az aradi disztrikt beadványt intézett a központi bírótestülethez, amelyben közölte, hogy Pálfi Gyula aradi futballbíró előléptetését ne engedélyezzék, mert nevezettnek elintézetlen fegyelmi ügye van az aradi testületnél.

Ez a híradás nagy szenzációt keltett Aradon, annál is inkább, mert mindenki furesának találta, hogy az aradi bírótestület saját tagjának előléptetését igyekezik megakadályozni.

Pálfi Gyulának, az aradi bírói kar egyik legkiválóbb és legszimpatikusabb tagjának valóban volt egy fegyelmi ügye az aradi testületnél.

ezügyben kérdést intéztünk magához az érdekelt futballbíróhoz, aki a következőket mondotta el:

— Még a múlt hónap elején, amikor a nyári szünet beállott, családommal együtt vidékre utaztam, anélkül, hogy először megérdeklődtem volna, vajjon vasárnapra nem-e küldtek ki valamely mérkőzésre. Nem is tartottam valószínűnek, hiszen éppen a szezon befejezése előtt állottunk és szabadságomat vidéken akartam eltölteni. Amint visszaérkeztem, megtudtam, hogy valóban kidelegáltak egy mérkőzés levezetésére, amelyre így természetesen nem jelenhettem meg. Azonnal levelet írtam az aradi BT-hez, amelyben hivatkoztam arra, hogy a mérkőzésről és delegálásomról nem tudtam, amit igazol az is, hogy a delegálólapot át sem vettem. Kértem a bírótestületet, tekintettel arra, hogy hosszú működésem alatt fegyelmi vétséget még nem követtem el, tekintsen el büntető szankció alkalmazásától. A bírótestület fegyelmi bizottsága röviddel ezután össze is ült és ez ügyből kifolyólag tárgyalásra ítelt. Ugy tudom, hogy ezzel a fegyelmi ügyem le is zárult

és legnagyobb meglepetéssel látom most a fővárosi sportlapból, hogy a testület akadályokat gördít előléptetésem elé, amely a Nyugati

Liga bírótestületének előterjesztésére történt volna meg.

Pálfi Gyulával lefolytatott beszélgetés után munkatársunk felkereste Oravetz Lászlót, az aradi bírótestület vezetőségi tagját, az ismert futballbíró, aki így ismertette a testület hivatalos álláspontját ebben az érdekes ügyben:

— A timisoarai Nyugati Liga Bírótestülete az aradi futballbíró testület megkerülésével terjesztette fel Bucarestbe a központihoz Pálfi Gyula federál-bíróvá való kinevezésének ügyét. Az aradi bírótestület az ellen tiltakozott, hogy megkerülésével nevezék egyik tagját magasabb minősítési osztályba, ugyanakkor, amikor a központ Darázs és Burdan aradi játékvezetők federál-bírókká való kinevezését több ízben visszautasította, azzal az indoklással, hogy Aradon sok a „federal”-bíró. Érdekesnek tartom megemlíteni, hogy Pálfi Gyula kinevezésének kérdésével együtt a Nyugati Liga bírótestülete Keller timisoarai bíró kinevezését is előterjesztette, azzal a megjegyzéssel, hogy Keller aradi játékvezető.

Ami Pálfi Gyula fegyelmi ügyét illeti, az befejezést nyert

azzal, amikor az aradi bírótestület mulasztásáért megdorgálta.

Eddig szól Oravetz László nyilatkozata, amelyből kitűnik, hogy nem Pálfi már befejezett fegyelmi ügye miatt, hanem a hierarchikus sorrend megkerüléséért igyekezett meggátolni egyik érdemes tagjának központi bíróvá való előléptetését. Ez mitsem változtat a tényeken, bár abban tökéletesen igaza van az aradi testületnek, hogy másik két tagja, Burdan Nicolae és Darázs István is teljes joggal megérdemlik az előléptetést.

O Merkl vezet a kerületi bajnoki góllövölést. Az alkerületi első osztályú góllövölést Merkl (Intelegerea) 4 góllal vezet klubtársai, Stahl és Havasi előtt, akik 2-2 gólt lőttek.

Szeptember 15-én Magyar népi ünnepély a Városligetben!

Fölényesen nyerte a Gloria tenniszcsapata a Camarasescu-kupaversenyt

— A „CA Cluj” ellen játsza a „Gloria” az ardeali döntőt —

Csütörtökön fejezték be a Gloria tennispályán a Camarasescu-kupa tenniszmérkőzés ardeali elődöntőjét, amelyen a Gloria gárdája a CAO tenniszcsapattal került szembe. Délelőtt a páros mérkőzést bonyolították le, amelyen a Gitta Sándor, Gitta Ferenc-pár öt kemény szettben győzte le az ardeali Steiner, Welwart kettőst. Az eredmény 0:6, 5:7, 6:3, 6:2, 6:3, tehát gyengébb kezdés után a Gloria-duo pompásan belelendült és főleg Gitta Feri kitűnő játékaival biztosan győzött. Délután került sor a hátralévő két egyes meccsre, amelyen Craznic dr.—Welwarttal, Gitta Sándor pedig Steinerral mérkőzött. Craznic dr. négy szettben végzett Welwarttal és 5:7, 6:1, 6:3, 6:2 arányban győzte le ellenfelét, Gitta Sándor pedig csak nagy küzdelemben tudta Steinert

megadásra készíteni. Az első szettet Steiner 6:3 arányban nyerte, a másodikban Gitta is belejött és 6:2 arányban végzett. A harmadik szett ismét Steineré 6:4-re, de ezután Gitta hengerelt 6:0 arányban. Az utolsó szett előtt befejezést nyert a Craznic dr.—Welwart meccs és miután a Gloria ezzel már 3:1 arányban vezetett és a győzelmet tőle elvenni nem lehetett, Gittának könnyű dolga volt a döntő szettben és nagyszerű labdákkal 6:2-re legázolta a fáradt Steinert.

A Gloria sikeres szereplése után most már az ardeali döntőre kvalifikálta magát, amelyen a CA Cluj csapatával kerül szembe. A mérkőzés rövidesen lebonyolításra kerül, de a meccs színhelye még bizonytalan.

O A LEGUJABB NEHEZSÜLYU ÖKÖLVIVÓ VILÁGRANGLISTA. Newyorkból jelentik: A Ring című sportlap közlése szerint a nehézsúlyú ökölvívó világranglista jelenlegi képe a következő: Világbajnok Jimmy Braddock USA. 1. Max Baer A. 2. Joe Louis USA. 3. Max Schmeling. 4. Steve Hamas USA. 5. Ford Smith USA. 6. Watter Neusel német. 7. Tommy Loughan USA. 8. Art Lasky USA. 9. King Lavinsky USA. 10. Perront USA. Joe Louis a néger ökölvívó Carnera legázolásával került előkelő második helyre. Az amerikai sportkörök öt tartják a világbajnokság-legjogosabb várományosának.

O PÉNTEKEN DÉLUTÁN UTÁZIK A GLORIA BUCURESTIBE. A Gloria csapata második nemzeti bajnoki meccsét abszolválja vidéken: vasárnap a Venus ellen veszi fel a küzdelmet a fővárosban. Az aradi csapat csütörtökön nagyszabású tréninget tartott, miután pénteken délután már elutazik az együttes a vasárnapi mérkőzés színhelyére, Bucurestibe. A csapat Clujon nem játszott rosszul és így változatlan együttesel startol a Gloria a második meccsen.

Készül a CAO az AMEFA elleni mérkőzésre

A nagyhírű oradeai csapat, a CAO erősen készül az AMEFA elleni aradi mérkőzésre. A csapat csütörtökön Pojár, az egyesület trénerének vezetése mellett, kiadós edzést vett. A csapatösszeállítás csak a pénteki edzés után történik meg.

Aradon nemcsak az együttes, hanem a vezetőség is felkészülten várja a CAO-t. Az AMEFA vezetősége a Gloria-pályán lebonyolításra kerülő AMEFA—CAO mérkőzésen a közönség elhelyezése körül újításokat vezetett be, amelyek mind a közönség kényelmét szolgálják. Jegyelővétel szombaton egész nap a Szabó Albert-cégnél, míg vasárnap délelőtt a Fehér Kereszt szálloda halliában. Új rendezőket az AMEFA-klubban vesznek fel.

Az AMEFA összeállítása még nem történt meg. Az egyesület edzője, Kertész Gyula kijelentette munkatársainak, hogy a csapatban nyolc hely biztos, Bugarin, Kovács, Csajka, Szurdi, Szabó, Szaniszló II., Cucula, Magold játéka egészen biztos, míg a fennmaradt három helyre a most jó formában lévő Blaskovics, Pernecki és Tóth pályázik a legnagyobb eséllyel.

O Metz, az SGA játékosja elhagyta a szanatóriumot. Metz Mihályt, az SGA jóképességű csatárjátékost a közelmúltban porcleválással megoperálták a Therapia szanatóriumban és Metz ma már gyógyultan hagyta el a szanatóriumot és a tavaszi szezonban ismét pályára léphet.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **2 lei.** Minden további szó 2 lei.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

Akác jellegre levél van a fiókiadóban. 5061

ALKALMAZÁS.

Angol-francia

nyelvet szép kiejtéssel kitűnően beszélő nevelőnőt keresek 5 éves fiu mellé.

Cím a kiadóban. 5037

Önállóan dolgozó varróleányok és tanulóleányok azonnalra felvételnek. Modern-szalon, Str. Eminescu 8.

LAKÁS.

HÁROMSZOBÁS összkomfortos lakások kitűnő mellékkeliségekkel az újonnan épült Duca-ucca 20. sz házban november 1-re kiadók Bővebbet: telefon 369 4918

3 szobás alkoves lakás nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 36. 5001

KERESEK bérbe egy 3-4 szobás magánházat október 1-re, amely alkalmas gaztálkodásra. Cím Str. Oituz No. 93. Crisan. 5051

3 szobás modern lakás novemből 1-re, 5 szobás erkélyes moder, újonnan festve, azonnalra kiadó Str. Eminescu 20. 5059

Kiadó: Egy 3 szobás modern lakás I. emelet, fürdőszobás, parkettás és erkélyes lakás esetleg azonnalra Str. Moise Nicoara Nr. 9-11. háztulajdonosnál. 5064

OKTATÁS

MAGÁNTANULÓK külföldi vizsgákra is biztos sikerrel készülhetnek Steiner tanár intézetében Iosif Vulcan 4. 4776

VÉTEL ÉS ELADÁS

Eladó egy piano. Érdeklődni Bul. Reg. Ferdinand 40, Etaj. 5057

Nagyméretű előszobaszekrényt megvételre keresek. Cím a kiadóban. 5065

ARANYT, ezüstöt, szőnyegot soha el nem ért magas árban veszünk. Használja ki a kedvező alkalmat. „Comisio” Dacia kávéház mellett. 3651

INGATLAN.

Eladó Paulison 5 kat. hold jökarban lévő szálló, külön ház 2 holdas szállókerettel tehermentesen. — Cím: Birtók László, Paulis. 4985

ÜZLETEK.

Fűszerüzlet a város legforgalmasabb pontján nagy vevőkörrel, feltétlen rentábilis, más vállalkozás miatt olcsón eladó. Cím a kiadóban. 5060

KÜLÖNFÉLÉK.

Kozmetikai felszerelést sürgősen keresek megvételre. Címeket a kiadóhivatalba kerék.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, SZEPTEMBER 6.

Bucuresti 1.05: Gramofon 1.55: Gramofon 2.35: Gramofon 6: Rádiózenekar 7.15: Rádiózenekar 8.20: Indulómezek 9.15: Énekszámok 9.35: Rádiózenekar 10.45: Rádiózenekar, 11.20: Rádiózenekar. 12-2: Gramofon — Budapest I. 7.45: Torna Utána hanglemek 11.20: Időszerű apróságok. Felolvasás 11.45: Ifjúsági közlemények. Felolvasás 1: Déli harangszó. 1.05: Németh Anna zongorázik. Marjay Erzsébet énekel, zongorán kíséri Pongrácz László. 2.30: Cigányzenekar 5.10: A rádió cíkfőelőrája. 6: Berend Endre jazz-zenekarának műsora. 7: Apróságok Gyulay Pálról. Rubinyi Mózsa előadása 7.30: Sportközlemények 7.45: A Munkásdala-összeállítás és a Könyvkötő Munkások Szakegyesülete vegyeskarának műsora. 8.45: Bókegyjteményből Kabdebo Irma előadása. 9.15: Ferenczy Irma énekel 9.50: Külügyi negyedóra 10.10: Hanglemek 11.20: Pataky Vilmos jazz-zenekarának műsora 12: Cigányzenekar. — Budapest II. 7.05-8: Hanglemek 8.05: Benedek Marcell beszél Kisfaludy Károly „A kérők” c. vígjátékáról 8.20: Műemlékvédelem Budapesten. 8.50-9.15: Uray Margit magyar nótákat zongorázik 9.30: Hírek 9.50-11.10: Koncert Szalonzenekar. — Bécs 8.20: Gramofon 1: Rádiózenekar 2.10: Rádiózenekar. 3: Gerhard Hüsch lemezei. 4.20: Gramofonlemez az ifjúságnak. 5.05: Schubert: A szép molnárné dalciklus 6: Osztrák szerzők dalaiból. 6.45: Utazási hírek. 7.25: „Walkür” Wagner zenedrámája a Staatsoperből.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 7.

Bucuresti 1.05: Rádiózenekar. 1.55: Rádiózenekar. 2.35: Rádiózenekar. 6: Katonazene. 7.15: Katonazene. 8: Új lemezek. 9.15: Jazz. 10.45: Étermi zene. 11.20: Étermi zene — Budapest I. 7.45: Torna Utána hanglemek 11: Hírek. 11.20: Szini Gyula elbeszéléseiből felolvasás. 1: Déli harangszó. 1.05: Szmirnov Szergej balalajkenekara. 2.30: Hanglemek. 5.10: Harsányi Gizi mesei 6: Mit üzen a rádió? 6.30: Losonczy-Schweitzer Oszkár szalonzenekara. 7.30: Bucsu Besnyőn. A közvetítést vezető Koudela Géza dr. 8.15: Horváth Bóla és cigányzenekara. 9: „Plautus-vígjátékbevezető Rómában” 11.10: Országos Postászenekar. — Budapest II. „Csevegés a fecsegésről”. 7.25-8.10: Hanglemek. 8.20: Mezőgazdasági félóra 8.55-9.30: Ney David énekel, zongorán kíséri Pongrácz László. 9.40: Hírek 10-10.55: Cigányzenekar. — Bécs. 8.20: Gramofon. 1: Szórakoztató zene. 2.10: Szórakoztató zene. 3: Haydn: Katonai szimfonia (gramofonon). 4.20: Citerazenekar. 5.45: Tánclemek 7: A londoni nemzetközi táncünnep. 8.10: Népdalok. 10: Szórakoztató zene Vera Schwarz énekszámával. 11.10: A szórakoztató zene folytatása. Utána: Jazz. Belgrád 12: Gramofon 1: Rádiózenekar 5.50: Zongorasámok 8: Gramofon 9: Orosz cigánydalok. 9.50: Hangverseny. 10.45: Gramofon 11.15: Rádiózenekar 12: Dalok 12.30: Táncczene — Berlin. 7.10: Torna 10.40: Övermekeknek. 8.15: Könyvi zene. 4: Tözsde. 5: Köln 7.15: A hullámokon Tarka műsor zenével 8: Hamburg. 9: Hírek 9.10: Tarka est Frankfurtból. 11: Hírek. Utána: Vidám zene.

HUNGARIA

Nagyszálló

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Politika a művészetben?

Felmondottak Baia-Maren a világhírű festőiskolának

A városvezetés saját kezelésébe veszi a negyvenedik működési évét csendesen jubiláló képzőművészeti intézményt

Baia-Mare-ről jelentik: A világhírű ardeali „Barbizonnak”, a baia-marei Festőiskolának szomorú szenzációja van. A Festőiskola a jövő évben ünnepelte volna fennállásának negyven éves évfordulóját. Az ellene megindult hadjárat eredményeképpen azonban ezt az évfordulót már nem éri meg.

A kolónia vezetője évek óta Mikóla András. Csendes, visszavonult életet élő ember. Nem politizál. Krizsán János szintén csak az ecsetjének él, az ardeali képzőművészek nesztora. Thorma János pedig tündéresen szép műtermében hallani sem akar a világszairól.

Mégis az utóbbi időben a vádak egész tömegét zudították a csendben dolgozó kolónia vezetőinek fejére.

Amíg dr. Dragos Teofil élt, az ő személyén

megtörttek a vádak, mert dr. Dragos a művelt ember szemüvegén keresztül nézte az ardeali Barbizon működését. Az ő halálával azonban a Festőiskola egyetlen patronusa is sirbadólt és a támadások ujult erővel indultak meg. Baia-Mare átmeneti bizottsága, hogy a minden állami és városi támogatást nélkülöző festőkolóniának megadja a kegyelemdőfést, most kimondotta, hogy

az iskola vezetését kiveszik az eddigi művészvezetők kezéből és azt ezentul a város maga kívánja ellátni. Együttal azt is kimondták, hogy az összes műtermeket felmondják és azokat csak bér ellenében bocsátják a művészek rendelkezésére.

A minden emberi kulturtörökvéssel szöges ellentétben álló rendelkezés ellen nemcsak a létükben veszélyeztetett művészek, hanem a

Ha óvszer — akkor legyen „OLLA” a világmárka.

1416 város lakossága részéről is erélyes tiltakozás hangzott el.

A Festők Társasága azonnal rendkívüli gyűlést hívott össze, ahol tiltakozott a város vezetésének önkényes intézkedése ellen.

Baia-Mare város vezetősége egyébként már ki is nevezte a Festőiskola élére az új bizottságot, amelynek tagjai azonban a festőművészetet mindeddig csak hirből ismerték. Egyetlen művész tagja a bizottságnak Thorma János, akinek kinevezése azonban tudta nélkül történt és aki azt bizonyára nem fogadja el. A baia-marei világhírű festőiskola megszüntetésével a város vezetősége nemcsak az egyetemes kulturának okoz kárt, de nem tesz jó szolgálatot az utóbbi időben sűrűn hangoztatott román-magyar kulturközeledés ügyének sem.

Banca Ardeleana si Cassa de Economie S. A. R. Cluj Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. Cluj

AKTIV	PASSIV																																																																																																																																																															
Mérleg-Számla 1935. június 30-án																																																																																																																																																																
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Pénztár:</td> <td style="text-align: right;">35.251.769</td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Késpénzkészlet</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Diszponibilitás a B. N. R.-nál és a Postacsekkpénztárnál (C. E. C.)</td> <td style="text-align: right;">8.814.117</td> <td style="text-align: right;">44.065.906</td> </tr> <tr> <td>A vista bankári követelések:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Leiben</td> <td style="text-align: right;">49.196.898</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Devizában</td> <td style="text-align: right;">25.910.627</td> <td style="text-align: right;">75.107.525</td> </tr> <tr> <td>Értékpapírok:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>I. Belföldiek:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Állami értékpapírok 6.862.520.— n. é.</td> <td style="text-align: right;">5.998.556</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Tőzsdén jegyzett értékpapírok 770.000.— n. é.</td> <td style="text-align: right;">1.163.125</td> <td></td> </tr> <tr> <td>c) Tőzsdén nem jegyzett értékpapírok 136.200.— n. é.</td> <td style="text-align: right;">170.570</td> <td></td> </tr> <tr> <td>II. Külföldiek 101.150.— n. é.</td> <td style="text-align: right;">49.437</td> <td style="text-align: right;">7.381.667</td> </tr> <tr> <td>Váltótárca:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>I. Belföldön fizetendők:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Nyílt váltóhitelek</td> <td style="text-align: right;">48.772.987</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Áru, értékpapír és más fedezettel</td> <td style="text-align: right;">5.761.904</td> <td></td> </tr> <tr> <td>c) Jelzálog fedezettel</td> <td style="text-align: right;">230.759.622</td> <td style="text-align: right;">285.297.573</td> </tr> <tr> <td>Folyószámla adósk:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>I. Belföldi adósk:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Külön fedezet nélkül</td> <td style="text-align: right;">120.437.979</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Kereskedelmi érték fedezettel</td> <td style="text-align: right;">3.912.606</td> <td></td> </tr> <tr> <td>c) Értékpapír fedezettel</td> <td style="text-align: right;">1.347.892</td> <td></td> </tr> <tr> <td>d) Árufedezettel</td> <td style="text-align: right;">16.846.290</td> <td></td> </tr> <tr> <td>e) Jelzálog fedezettel</td> <td style="text-align: right;">129.154.573</td> <td></td> </tr> <tr> <td>f) Más különféle fedezettel</td> <td style="text-align: right;">93.747.069</td> <td></td> </tr> <tr> <td>II. Külföldi adósk</td> <td style="text-align: right;">1.125.672</td> <td style="text-align: right;">372.71.891</td> </tr> <tr> <td>Az 1934. IV. 7.-i adósságrendező törvény kedvezményeiben részesített adósk (Csökkentett tökeösszeg)</td> <td></td> <td style="text-align: right;">34.313.884</td> </tr> <tr> <td>Részesedések:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Belföldön:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Iparvállalatoknál</td> <td style="text-align: right;">4.000.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Más vállalatoknál</td> <td style="text-align: right;">4.850.000</td> <td style="text-align: right;">8.850.000</td> </tr> <tr> <td>Hosszu lejáratú kölcsönök</td> <td></td> <td style="text-align: right;">111.207</td> </tr> <tr> <td>Ingyatlanok:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) A bank üzleti céljaira szolgáló ingatlanok</td> <td style="text-align: right;">26.786.414</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) Más ingatlanok</td> <td style="text-align: right;">15.344.513</td> <td style="text-align: right;">42.130.927</td> </tr> <tr> <td>Különféle számlák</td> <td></td> <td style="text-align: right;">49.204.307</td> </tr> <tr> <td>Átmeneti számlák</td> <td></td> <td style="text-align: right;">8.200.150</td> </tr> <tr> <td>Különféle költségek 1935. jan. 1-től 1935. jun. 30-ig (tisztíftések, adók, kifizetett kamatok és jutalékok)</td> <td></td> <td style="text-align: right;">24.011.398</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">951.245.935</td> </tr> </table>	Pénztár:	35.251.769		a) Késpénzkészlet			b) Diszponibilitás a B. N. R.-nál és a Postacsekkpénztárnál (C. E. C.)	8.814.117	44.065.906	A vista bankári követelések:			a) Leiben	49.196.898		b) Devizában	25.910.627	75.107.525	Értékpapírok:			I. Belföldiek:			a) Állami értékpapírok 6.862.520.— n. é.	5.998.556		b) Tőzsdén jegyzett értékpapírok 770.000.— n. é.	1.163.125		c) Tőzsdén nem jegyzett értékpapírok 136.200.— n. é.	170.570		II. Külföldiek 101.150.— n. é.	49.437	7.381.667	Váltótárca:			I. Belföldön fizetendők:			a) Nyílt váltóhitelek	48.772.987		b) Áru, értékpapír és más fedezettel	5.761.904		c) Jelzálog fedezettel	230.759.622	285.297.573	Folyószámla adósk:			I. Belföldi adósk:			a) Külön fedezet nélkül	120.437.979		b) Kereskedelmi érték fedezettel	3.912.606		c) Értékpapír fedezettel	1.347.892		d) Árufedezettel	16.846.290		e) Jelzálog fedezettel	129.154.573		f) Más különféle fedezettel	93.747.069		II. Külföldi adósk	1.125.672	372.71.891	Az 1934. IV. 7.-i adósságrendező törvény kedvezményeiben részesített adósk (Csökkentett tökeösszeg)		34.313.884	Részesedések:			Belföldön:			a) Iparvállalatoknál	4.000.000		b) Más vállalatoknál	4.850.000	8.850.000	Hosszu lejáratú kölcsönök		111.207	Ingyatlanok:			a) A bank üzleti céljaira szolgáló ingatlanok	26.786.414		b) Más ingatlanok	15.344.513	42.130.927	Különféle számlák		49.204.307	Átmeneti számlák		8.200.150	Különféle költségek 1935. jan. 1-től 1935. jun. 30-ig (tisztíftések, adók, kifizetett kamatok és jutalékok)		24.011.398			951.245.935	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Részvénytőke</td> <td style="text-align: right;">82.000.000</td> </tr> <tr> <td>Tartalékalap:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rendes tartalékalap</td> <td style="text-align: right;">18.300.000</td> </tr> <tr> <td>Értécsökkenési alapok:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Kétes követelések tartalékalapja 271.350.—</td> <td style="text-align: right;">2.271.350</td> </tr> <tr> <td>b) Ingatlan értécsökkenési alap 2.000.000.—</td> <td style="text-align: right;">5.000.000</td> </tr> <tr> <td>Nyugdíjalap</td> <td style="text-align: right;">25.671.850</td> </tr> <tr> <td>Betétek:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>I. Belföldiek:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>a) Láttra szóló betétek</td> <td style="text-align: right;">134.460.677</td> </tr> <tr> <td>b) Határidőre szóló betétek 146.696.212.—</td> <td></td> </tr> <tr> <td>c) Takarékbetétek 275.866.677.—</td> <td></td> </tr> <tr> <td>II. Külföldiek 182.347.577.—</td> <td style="text-align: right;">604.910.466</td> </tr> <tr> <td>Visszleszámitolt váltók:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Belföldön:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>A Banca Naționala a României-nál</td> <td style="text-align: right;">9.269.201</td> </tr> <tr> <td>Fel nem vett osztalékok</td> <td style="text-align: right;">2.535.193</td> </tr> <tr> <td>Különféle számlák</td> <td style="text-align: right;">63.618.032</td> </tr> <tr> <td>Átmeneti számlák</td> <td style="text-align: right;">2.025.154</td> </tr> <tr> <td>Brutto nyereség 1935. jan. 1-től 1935. jun. 30-ig (Beszedett kamatok, különféle jövedelmek)</td> <td style="text-align: right;">26.805.842</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">951.245.935</td> </tr> </table>	Részvénytőke	82.000.000	Tartalékalap:		Rendes tartalékalap	18.300.000	Értécsökkenési alapok:		a) Kétes követelések tartalékalapja 271.350.—	2.271.350	b) Ingatlan értécsökkenési alap 2.000.000.—	5.000.000	Nyugdíjalap	25.671.850	Betétek:		I. Belföldiek:		a) Láttra szóló betétek	134.460.677	b) Határidőre szóló betétek 146.696.212.—		c) Takarékbetétek 275.866.677.—		II. Külföldiek 182.347.577.—	604.910.466	Visszleszámitolt váltók:		Belföldön:		A Banca Naționala a României-nál	9.269.201	Fel nem vett osztalékok	2.535.193	Különféle számlák	63.618.032	Átmeneti számlák	2.025.154	Brutto nyereség 1935. jan. 1-től 1935. jun. 30-ig (Beszedett kamatok, különféle jövedelmek)	26.805.842		951.245.935
Pénztár:	35.251.769																																																																																																																																																															
a) Késpénzkészlet																																																																																																																																																																
b) Diszponibilitás a B. N. R.-nál és a Postacsekkpénztárnál (C. E. C.)	8.814.117	44.065.906																																																																																																																																																														
A vista bankári követelések:																																																																																																																																																																
a) Leiben	49.196.898																																																																																																																																																															
b) Devizában	25.910.627	75.107.525																																																																																																																																																														
Értékpapírok:																																																																																																																																																																
I. Belföldiek:																																																																																																																																																																
a) Állami értékpapírok 6.862.520.— n. é.	5.998.556																																																																																																																																																															
b) Tőzsdén jegyzett értékpapírok 770.000.— n. é.	1.163.125																																																																																																																																																															
c) Tőzsdén nem jegyzett értékpapírok 136.200.— n. é.	170.570																																																																																																																																																															
II. Külföldiek 101.150.— n. é.	49.437	7.381.667																																																																																																																																																														
Váltótárca:																																																																																																																																																																
I. Belföldön fizetendők:																																																																																																																																																																
a) Nyílt váltóhitelek	48.772.987																																																																																																																																																															
b) Áru, értékpapír és más fedezettel	5.761.904																																																																																																																																																															
c) Jelzálog fedezettel	230.759.622	285.297.573																																																																																																																																																														
Folyószámla adósk:																																																																																																																																																																
I. Belföldi adósk:																																																																																																																																																																
a) Külön fedezet nélkül	120.437.979																																																																																																																																																															
b) Kereskedelmi érték fedezettel	3.912.606																																																																																																																																																															
c) Értékpapír fedezettel	1.347.892																																																																																																																																																															
d) Árufedezettel	16.846.290																																																																																																																																																															
e) Jelzálog fedezettel	129.154.573																																																																																																																																																															
f) Más különféle fedezettel	93.747.069																																																																																																																																																															
II. Külföldi adósk	1.125.672	372.71.891																																																																																																																																																														
Az 1934. IV. 7.-i adósságrendező törvény kedvezményeiben részesített adósk (Csökkentett tökeösszeg)		34.313.884																																																																																																																																																														
Részesedések:																																																																																																																																																																
Belföldön:																																																																																																																																																																
a) Iparvállalatoknál	4.000.000																																																																																																																																																															
b) Más vállalatoknál	4.850.000	8.850.000																																																																																																																																																														
Hosszu lejáratú kölcsönök		111.207																																																																																																																																																														
Ingyatlanok:																																																																																																																																																																
a) A bank üzleti céljaira szolgáló ingatlanok	26.786.414																																																																																																																																																															
b) Más ingatlanok	15.344.513	42.130.927																																																																																																																																																														
Különféle számlák		49.204.307																																																																																																																																																														
Átmeneti számlák		8.200.150																																																																																																																																																														
Különféle költségek 1935. jan. 1-től 1935. jun. 30-ig (tisztíftések, adók, kifizetett kamatok és jutalékok)		24.011.398																																																																																																																																																														
		951.245.935																																																																																																																																																														
Részvénytőke	82.000.000																																																																																																																																																															
Tartalékalap:																																																																																																																																																																
Rendes tartalékalap	18.300.000																																																																																																																																																															
Értécsökkenési alapok:																																																																																																																																																																
a) Kétes követelések tartalékalapja 271.350.—	2.271.350																																																																																																																																																															
b) Ingatlan értécsökkenési alap 2.000.000.—	5.000.000																																																																																																																																																															
Nyugdíjalap	25.671.850																																																																																																																																																															
Betétek:																																																																																																																																																																
I. Belföldiek:																																																																																																																																																																
a) Láttra szóló betétek	134.460.677																																																																																																																																																															
b) Határidőre szóló betétek 146.696.212.—																																																																																																																																																																
c) Takarékbetétek 275.866.677.—																																																																																																																																																																
II. Külföldiek 182.347.577.—	604.910.466																																																																																																																																																															
Visszleszámitolt váltók:																																																																																																																																																																
Belföldön:																																																																																																																																																																
A Banca Naționala a României-nál	9.269.201																																																																																																																																																															
Fel nem vett osztalékok	2.535.193																																																																																																																																																															
Különféle számlák	63.618.032																																																																																																																																																															
Átmeneti számlák	2.025.154																																																																																																																																																															
Brutto nyereség 1935. jan. 1-től 1935. jun. 30-ig (Beszedett kamatok, különféle jövedelmek)	26.805.842																																																																																																																																																															
	951.245.935																																																																																																																																																															
Nyilvántartási	számlák:																																																																																																																																																															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Alapszabályszerű letétek</td> <td style="text-align: right;">5.560.000</td> </tr> <tr> <td>Kezességi adósk és a bank által adott garancialevelek:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Belföldön</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kézizálogban levő kereskedelmi értékek</td> <td style="text-align: right;">67.455.791</td> </tr> <tr> <td>Inkasszóértékek</td> <td style="text-align: right;">21.143.708</td> </tr> <tr> <td>Jelzálogok, cessiók, áruk és egyéb fedezetek</td> <td style="text-align: right;">43.321.853</td> </tr> <tr> <td>Értékpapír-letétek</td> <td style="text-align: right;">565.925.890</td> </tr> <tr> <td>Ovadék értékpapírok</td> <td style="text-align: right;">306.580.367</td> </tr> <tr> <td>Meghitelezések és különfélék</td> <td style="text-align: right;">11.267.650</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">41.765.574</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">1063.015.333</td> </tr> </table>	Alapszabályszerű letétek	5.560.000	Kezességi adósk és a bank által adott garancialevelek:		Belföldön		Kézizálogban levő kereskedelmi értékek	67.455.791	Inkasszóértékek	21.143.708	Jelzálogok, cessiók, áruk és egyéb fedezetek	43.321.853	Értékpapír-letétek	565.925.890	Ovadék értékpapírok	306.580.367	Meghitelezések és különfélék	11.267.650		41.765.574		1063.015.333	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Alapszabályszerű letétek</td> <td style="text-align: right;">5.560.000</td> </tr> <tr> <td>Kezességi és a bank által adott garancia levelek hitelezői</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Belföldiek</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kézizálogban levő kereskedelmi értékek letétesei</td> <td style="text-align: right;">67.455.791</td> </tr> <tr> <td>Inkasszóértékek megbízói</td> <td style="text-align: right;">21.143.708</td> </tr> <tr> <td>Jelzálogok, cessiók, áruk és egyéb fedezetek tulajdonosai</td> <td style="text-align: right;">43.321.853</td> </tr> <tr> <td>Értékpapírok letévoi</td> <td style="text-align: right;">565.925.890</td> </tr> <tr> <td>Különböző kikölcsönzött értékek</td> <td style="text-align: right;">306.580.367</td> </tr> <tr> <td>Meghitelezések és különfélék</td> <td style="text-align: right;">11.267.650</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">41.765.574</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">1063.015.333</td> </tr> </table>	Alapszabályszerű letétek	5.560.000	Kezességi és a bank által adott garancia levelek hitelezői		Belföldiek		Kézizálogban levő kereskedelmi értékek letétesei	67.455.791	Inkasszóértékek megbízói	21.143.708	Jelzálogok, cessiók, áruk és egyéb fedezetek tulajdonosai	43.321.853	Értékpapírok letévoi	565.925.890	Különböző kikölcsönzött értékek	306.580.367	Meghitelezések és különfélék	11.267.650		41.765.574		1063.015.333																																																																																																																			
Alapszabályszerű letétek	5.560.000																																																																																																																																																															
Kezességi adósk és a bank által adott garancialevelek:																																																																																																																																																																
Belföldön																																																																																																																																																																
Kézizálogban levő kereskedelmi értékek	67.455.791																																																																																																																																																															
Inkasszóértékek	21.143.708																																																																																																																																																															
Jelzálogok, cessiók, áruk és egyéb fedezetek	43.321.853																																																																																																																																																															
Értékpapír-letétek	565.925.890																																																																																																																																																															
Ovadék értékpapírok	306.580.367																																																																																																																																																															
Meghitelezések és különfélék	11.267.650																																																																																																																																																															
	41.765.574																																																																																																																																																															
	1063.015.333																																																																																																																																																															
Alapszabályszerű letétek	5.560.000																																																																																																																																																															
Kezességi és a bank által adott garancia levelek hitelezői																																																																																																																																																																
Belföldiek																																																																																																																																																																
Kézizálogban levő kereskedelmi értékek letétesei	67.455.791																																																																																																																																																															
Inkasszóértékek megbízói	21.143.708																																																																																																																																																															
Jelzálogok, cessiók, áruk és egyéb fedezetek tulajdonosai	43.321.853																																																																																																																																																															
Értékpapírok letévoi	565.925.890																																																																																																																																																															
Különböző kikölcsönzött értékek	306.580.367																																																																																																																																																															
Meghitelezések és különfélék	11.267.650																																																																																																																																																															
	41.765.574																																																																																																																																																															
	1063.015.333																																																																																																																																																															

Cluj, 1935. június 30.

Az igazgatóság nevében:
ANTON MOCSONYI DE FOEN. elnök
CONRAD OTTO, **HARGITAY BERTALAN**

Dr. FRIEDLÄNDER SÁNDOR.
 igazgató

Az ellenőrzésért:
I. PETREAN, igazgató.
 A könyvelésért:
szabó MÁRTON,
 cégjegyző, jogosított könyvelő.